

SMMH-Nytt

Nr. 2/1996, vol. 21

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag*

Norsk Bibliotekforening Spesialgruppen for medisin og helsefag 1996

Styret

Elisabeth Husem, UPSYKIAT - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85 Vinderen,
0319 Oslo. Tlf: 22 14 65 90 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre, ND/MED - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek,
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo. Tlf: 22 45 16 38
Fax: 22 45 16 99 E-mail: diakon@sn.no

Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP - sekretær

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo. Tlf: 22 86 77 70 Fax: 22 36 47 75
E-mail: l.b.henschien@rh.uio.no

Marit Stavn, HAK/VP - kasserer

Høgskolen i Akershus, Avd. for vernepl.utdanning
Biblioteket, Postboks 372, 1301 Sandvika Tlf: 67 11 74 11
Fax: 67 11 74 01 E-mail: marit.stavn@hiak.no

Stine Marie Barsjø, UMED - styremedlem

Det medisinske fakultetsbibliotek, Postboks 1113 Blindern,
0317 Oslo Tlf: 22 85 14 60 Fax: 22 85 10 70
E-mail: barsjo@ub.uio.no

Kirsti Strengehagen, NVH - 1. vararepr.

Norges Veterinærhøgskole, Biblioteket, Postboks 8146
Dep 0033 Oslo Tlf: 22 96 45 55 Fax: 22 96 45 31
E-mail: kirsti.strengehagen@veths.no

Patricia Flor, HIT/SKN - 2. vararepr.

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Skien, Postboks 1039
3704 Skien Tlf: 35 57 54 86 Fax: 35 57 54 89
E-mail: patricia.flor@hit.no

Randi Nilsen, HIA/AREN -utenbysrepr.

Høgskolen i Agder, Bibliotektjenesten, Sykehusveien 4
4800 Arendal Tlf: 37 00 40 32 Fax: 37 00 40 01
E-mail: randi.nilsen@hia.no

Ann-Karin Normann, LHMRP -varautenbysrepr.

Lillehammer fylkessykehus, Medisinsk bibliotek,
2600 Lillehammer Tlf: 61 27 20 92 Fax: 61 27 20 36

Baltikumutvalg:

Elisabeth Husem - se styreliste

Elisabeth Akre - se styreliste

Tove Gellein, RADIUM

Det norske Radiumhospital, Medisinsk bibliotek
Montebello, 0310 Oslo Tlf: 22 93 59 61 Fax: 22 50 84 30
E-mail: tove.gellein@labmed.uio.no

Kurskomité

Patricia Flor - se styreliste

Anne-Marie Haraldstad, RIKSHOSP

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 69 Fax: 22 36 47 75
E-mail: a.m.haraldstad@rh.uio.no

Sigrid Gimse, RIKSHOSP (fra 01.08.96)

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 93 Fax: 22 36 47 75

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre, ND/MED - se styreliste

Ingrid Kyvik, SAKERS

Sentralsykehuset i Akershus,
Medisinsk bibliotek, 1474 Nordbyhagen
Tlf: 67 92 83 31 Fax: 67 92 83 35

Wenche Sæterdal, UOD

Det odontologiske fakultetsbibliotek,
Postboks 1109 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 22 85 20 67 Fax: 22 85 23 36
E-mail: wenche.saterdal@ub.uio.no

Layout: Donna Pettersen, UOD

E-mail: donna@odont.uio.no

Production Software: MS Publisher 97

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag

Opplag 300, gratis til SMH's medlemmer

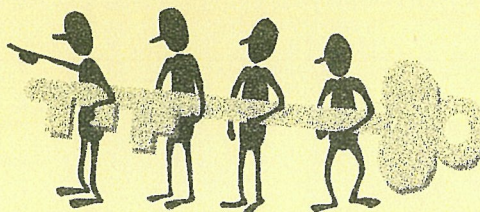
Årsabonnement ikke-medlemmer kr. 100

ISSN 0800-3181

Hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.html>

Leder

EAHIL's 5. Europeiske konferanse i Coimbra i september fyller naturlig nok en stor del av dette nummer av SMH-Nytt. Vi bringer smakebiter fra et stort og mangfoldig program og håper dette vil formidle en del av konferansens innhold til de som ikke var tilstede. Er du interessert i Proceedings fra konferansen, kan du kontakte redaksjonen.

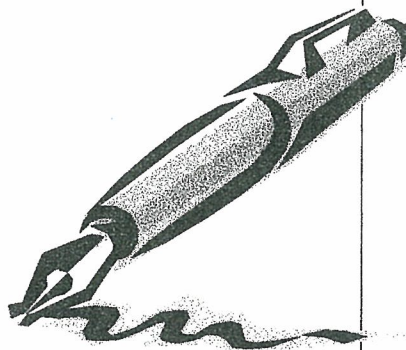
Baltikumkomiteen hadde en nyttig og vellykket studietur til Lithauen i juni, og referat finner du i dette nummer. Det er stor mangel på fulltekstdokumenter i litauiske bibliotek, og neste skritt nå er å etablere et system for levering av artikkelkopier. Vi håper at mange av dere har mulighet til å støtte opp om dette! PBL er nå kommet igang flere steder, og vi fra UMED har vi fått en rapport om de første praktiske erfaringene.

Spri's pasientinformasjonsdatabase

er i virksomhet og presenteres av Arne Jakobsson.

Takk til alle som har bidratt til et fyldig nummer som skulle rekke til en lang, hyggelig høstaften i godstolen!

*Hilsen, Wenche, Ingrid
og Elisabeth*

SMH-Nytt eller felles nordisk tidsskrift?

Styret har mottatt forslag fra Ragnhild Lande om å slå sammen de nasjonale foreningsbladene i Norden til et felles nordisk tidsskrift for helsefagsbibliotek.

Tankene er at dette vil kunne gi et tidsskrift med høyere faglig nivå enn de nåværende, og de nordiske landene ville kunne dele erfaringer med hverandre. Det kan også bli billigere og mindre arbeid totalt med en felles redaksjon istedenfor en i hvert land og lettere å finansiere gjennom annonser.

Etter hvert vil nasjonalt foreningsstoff kunne formidles til medlemmene elektronisk - f.eks. via en hjemmeside eller en nyhetsgruppe.

Det er mange gode tanker i forslaget,

men tiden ser ikke ut til å være moden for dette ennå. Da forslaget ble behandlet på det nordiske styremøte i Coimbra, var det ikke stemning for å gå over til et felles tidsskrift foreløpig. Mange praktiske spørsmål må avklares først, fordeling av oppgaver og utgifter er noen av dem. Hvilke(t) språk man skulle bruke er et annet. Dessuten var man betenkt med tanke på det nasjonale aspektet: hvordan kan dette ivaretas i et felles tidsskrift - blir det for stor avstand til medlemmene i de enkelte foreningene?

Forslaget i full tekst kan fås fra redaksjonen.

Redaksjonene og styret vil gjerne høre din mening!

“Etter hvert vil nasjonalt foreningsstoff kunne formidles til medlemmene elektronisk - f.eks. via en hjemmeside eller en nyhetsgruppe”

Nytt fra styret

ved Elisabeth Akre

Hjemmeside og elektronisk kommunikasjon. SMH har fått hjemmeside med adresse: <http://www.ub.uio.no/umed/upsykiat/smh.html>, med adresser og informasjon om foreningen, samt link til EAHIL og andre. Neste skritt håper vi er en SMH newsgroup slik at kommunikasjonen medlemmene i mellom skal bli lettere.

Coimbra. Den 5. EAHIL-konferansen er nå over. SMH hadde et innlegg i seksjonen «Professional education and development» med tittel «From tea-party to global networking:experiences from 40 years of evolution». Innlegget ble mottatt med interesse - det er tydelig at mange land ikke har noen tilsvarende forening.

Nordisk styremøte. Det ble holdt styremøte i Nordic Association of Medical and Health Information i forkant av konferansen, hvor Elisabeth Husem og Elisabeth Akre deltok. Referat kommer i neste SMH-Nytt. Blant sakene var Baltikum-samarbeidet, forslag om nordisk tidsskrift, SESAM og nordisk konferanse på Island 1999.

SESAM og SMH-Nytt. Etter forslag fra Ragnhild Lande, Trondheim, har vi diskutert muligheten av å samle de nordiske foreningenes tidsskrifter i ett felles nordisk tidsskrift. Det er mange praktiske spørsmål som må utredes før endelig avgjørelse kan tas. Foreløpig ønsker de nordiske landene å beholde sine nasjonale tidsskrifter, så SMH-Nytt og SESAM fortsetter inntil videre. Neste SESAM skal utgis av Sverige og utkommer våren 1997. Norge skal bidra med to artikler over temaet: «Den profesjonelle rolle» Deadline er 1. desember 96.

NBF. I «Bibliotekforum» nr. 7/96, s.15, har Patricia Flor på vegne av SMH et innlegg under «Nytt fra

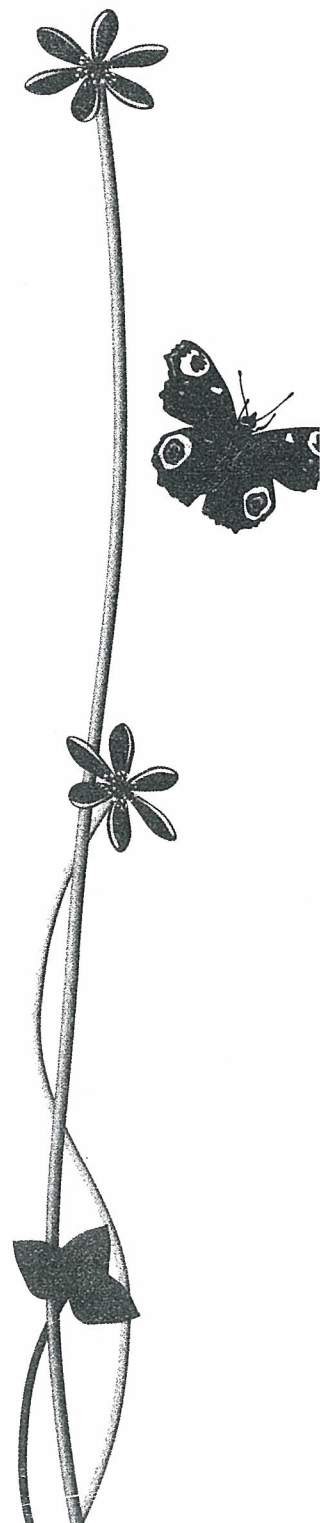
NBF» med tittel «Ytringer fra Spesialgruppen for medisin og helse».

SMH deltok på NBF's kontaktmøte for avdelinger og spesialgrupper i Oslo, 29. og 30. september.

Baltikum. På det nordiske styremøtet i Coimbra ble det stadfestet at Norge beholder Lithauen som sitt spesielle samarbeidsland. Studieturen til Lithauen i juni var meget vellykket og bekreftet at Kaunas Medical Academy Library er en god samarbeidspartner for SMH, men vi utvider gjerne samarbeidet til å omfatte det statlige Lithuanian Library of Medicine i Vilnius, som også ble besøkt. Dette er de to største, og til sammen dekker de praktisk talt hele landet.. Baltikumkomiteen arbeider nå med videre prosjekter, i første rekke et system for levering av artikkelkopier. Vi håper også at SMH's medlemsbibliotek kan bidra med bøker og evt. abonnemeter. SMH ga støtte til deltagelse på EAHIL-konferansen 96 for to representanter fra Kaunas.

EAHIL-fond. Det kom inn 4 søknader om bidrag til deltagelse på konferansen i Coimbra. Tre ble innvilget, hvorav to fra Øst-Europa..

Samling av de statlige bibliotekorganer er en sak som snart går mot stortingsvedtak. SMH har sendt brev til NBF hvor vi presiserer at spesialgruppen bare kan støtte en samlingstanke dersom et samlet organ legges under KUF. Kulturdepartementet som sektorovergripende departement kan vi ikke akseptere. SMH er her på linje med FBF og NFF.

Studiereise til Litauen juni 1996

Rapport fra Baltikumutvalget

Tove Gellein, Elisabeth Husem og Elisabeth Akre

Baltikumutvalget reiste den 19. juni til Vilnius i Litauen og dro direkte derfra til Kaunas.

Samarbeidet med de baltiske stater er delt mellom de nordiske land.

Norge/SMH har påtatt seg et samarbeid med Kaunas Medical Academy Library (KMAL) og utvider evt. gjerne samarbeidet til også å gjelde Lithuanian Library of Medicine (LMB).

At vår reise til Litauen ble så interessant, vellykket og effektiv skyldes ikke minst enestående hjelp og praktisk bistand fra fylkesbibliotekar i Vestfold Ivar Haug. Han er også formann i Norsk bibliotekforenings Internasjonale utvalg.

Vestfold fylkeskommune har opprettet et kontor i Kaunas (Vestfolds vennskapsby) til fremme av samarbeid kulturelt så vel som økonomisk. Haug har arbeidet i en lang periode med samarbeidsspørsmål og vært en pådriver for opprettelsen "Vestfold Office in Kaunas". Han har oppholdt seg flerfoldige ganger i Litauen de siste par tre årene.

Direktøren ved Vestfoldkontoret; Valaitis, og Haug har ydet praktisk hjelp og knyttet kontakter til personer i Kaunas som vi kan samarbeide med. Vennlig og profesjonell hjelp og støtte har de begge ydet oss. Vi er dem stor takk skyldig.

Den første ettermiddagen i Kaunas hadde vi et møte med direktøren for KMAL: Meile Kretaviciene.

Vi snakket om fremtidige muligheter for samarbeid og avtalte detaljene for vårt program under oppholdet i Litauen.

Meile har vi møtt ved tidligere anledninger under europe-iske og nordiske fagkonferanser. SMH har invitert baltiske kolleger til slike konferanser

med støtte også fra Den norske lægeförening og European Ass. for Health Information and Libraries. Nå utvides forhåpentlig samarbeidet.

Den 20. juni tilbrakte vi dagen frem til lunsj på KMAL i akademiets hovedbygning. Deretter var vi møte på Vestfoldkontoret, besøkte Kaunas Public Library og Kaunas Academic Hospital.

På KMAL ble vi mottatt med en rørende hjertelighet og vennlighet. Interessant erfarings-utveksling hva angår bibliotek og bibliotek tekniske spørsmål foregikk over kaffekoppen og kakeserveringen.

Deretter deltok vi på en meget omfattende omvisning i dette bibliotekets mange avdelinger og fikk innblikk i avdelingenes funksjoner.

Akademiet er en universitetsliknende institusjon - med fem fakulteter:

- Medisin
- Farmasi
- Stomatologi
- Sykepleie
- Offentlig helsestell

Det er ca. 3000 studenter og ca. 700 leger og forskere knyttet til institusjonen.

Disse betjenes av biblioteket.

Akademiet tar inn utenlandsstudenter - særlig fra Asia - som også benytter biblioteket

Biblioteket betjener foruten fakultetene, også Kaunas største sykehus med over 2000 senger samt sykehusets 4 forskningsinstitutter.

Biblioteket har mere enn 800.000 bøker og periodika hovedsakelig på russisk og mesteparten dekker det medisinske felt.

"Behovet for engelskspråklige tidsskrifter og serier er stort. Det samme er behovet for engelskspråklige tekst- og håndbøker"

12 computere er knyttet til et lokalt nettverk hvor bl.a. MEDLINE kjøres.

Videre har brukerne tilgang til DRUG INFORMATION, CURRENT CONTENTS:CLINICAL MEDICINE, TOXLINE, CLINPSYC m.v.

Databaser på CDROM m/spillere er anskaffet (gave) og er i en del tilfeller enbruger-versjoner.

Grateful Med. gir tilgang til 20 baser og INTERNET med Netscape er nylig installert.

National Library of Medicine sender fulltekstdokumenter gratis til biblioteket men innenfor en økonomisk grense. INDEX MEDICUS blir også foreløpig sendt gratis fra samme institusjon.

KMAL er dokumentasjons-senter for WHO og har ansvaret for formidling av tilsendte WHO-publikasjoner til hele landet.

Biblioteket har siden 1993 bygget opp en elektronisk katalog over motatt litteratur. Databasen bygges opp i MARC-format etter systemet ALISE (Advanced Library Information System) som er utviklet av universitetet i Latvia. MARC standard muliggjør utveksling av kataloginformasjon etter hvert som de baltiske stater får automatisert sine kataloger. ALISE ivaretar sirkulasjonsrutiner, akkvisisjon, lagerbeholdning og reservasjonsrutiner.

KMAL arbeider med å oversette MESH til litauisk. Det foreligger også en russisk oversettelse.

Ca. 40 personer er ansatt i biblioteket - inkludert filialer som er spredt utover hele landet.

KMAL betjener brukere over hele landet i samarbeid med Lithuanian library of medicine i Vilnius.

Biblioteket abonnerer i 1996 på 20 engelskspråklige tids-skrifter og periodika.

Det fremkom et sterkt ønske om flere

engelskspråklige tidsskrift- og serietitler.

Likeledes var det et stort behov for flere engelskspråklige tekst- og håndbøker innenfor de felt akademiet skal dekke.

Møtet på Vestfold Office In Kaunas ledet av Ivar Haug med bl.a. sjeflege Kazemekaitis fra Kaunas helsedepartement bekreftet at informasjonsbehovet var stort og at fulltekstdokumentasjon var svært nødvendig.

Tilgang til elektroniske media ble fremhevet som verdifullt

Det er innført 3 "helseansvarsnivåer" i Litauen:

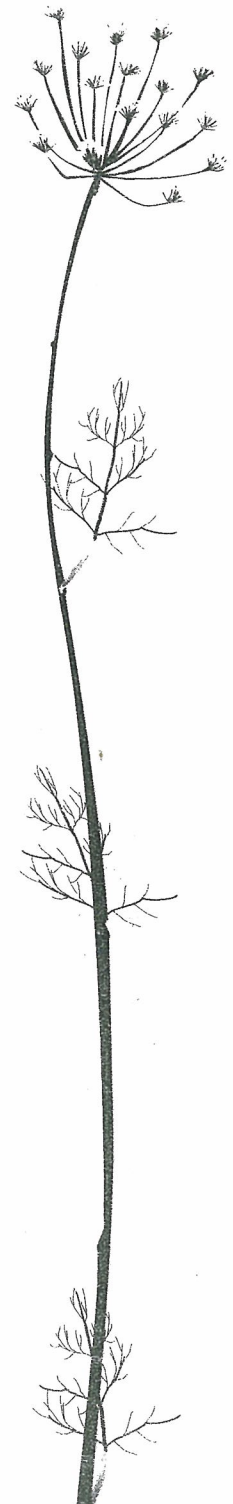
- statlig nivå: de tyngre institusjoner og spesialiteter
- regionalt nivå: de større sykehus og helseinstitusjoner i regionene (fylkene)
- kommunalt nivå: ambulan setjeneste, poliklinikker, små medisinske og helserelevante institusjoner.

Kaunas Public Library er et offentlig bibliotek og fungerer også som et "ansvars-bibliotek" for regionen. Biblioteket har koblet opp INTERNET som stilles til rådighet for brukere. Her finnes verdifulle samlinger av faglitteratur innen forskjellige felt - også innenfor medisin og helse.

Goethe Instiut-samlingen i dette biblioteket var svært stor og inneholdt tyskspråklige bøker, tidsskrifter og videoer som kunne avspilles på en videomaskin stillet til bruker-enes rådighet.

Etter å ha blitt servert en deilig lunsj i biblioteket sammen med en del bibliotekarer og kulturmedarbeidere, ble vi vist rundt i en forholdsvis moderne og stor biblioteksbygning - bygget under Sovjet-perioden.

21. juni dro vi tidlig på morgenen sammen med bibliotekdirektør Meile Kretaviciene fra Kaunas til Vilnius og Lithuanian Library of Medicine (LMB) hvor vi ble tatt mot av bib-

liotekdirektør Salvinija Kociene og en del av hennes kolleger.

Igjen ble vi servert kaffe og kaker og praten gikk livlig rundt bordet via tolk.

Biblioteket ble grunnlagt i 1944.

Biblioteket har landets største samling av biomedisinsk litteratur og koordinerer samarbeidet mellom ca. 90 medisinske bibliotek over hele landet. Samlingen består av over 700.000 volumer - bøker og periodika. Biblioteket skal betjene publikum generelt, forskere, medisinsk helsepersonell og studenter.

Biblioteket har ansvaret for 12 avdelingsbibliotek fordelt utover landet på sykehus og ved medisinske sentra. Litteraturutvalget ved de enkelte bibliotek er knyttet til institusjonens behov og emneområde.

Dette biblioteket er også et depositum bibliotek for WHO-publikasjoner og har ansvar for å formidle WHO-litteratur.

Søk i DOC-LINE er gratis enn så lenge etter avtale med NLM.

Universitetsbiblioteket i Lund kan foreløpig skaffe gratis fulltekst dokumenter innenfor feltet "environmental hygiene".

Behovet for fulltekstdokumenter (artikkel-kopier) er stort også ved dette biblioteket.

Behovet for engelskspråklige tidsskrifter og serier er stort.

Det samme er behovet for engelskspråklige tekst- og håndbøker.

Biblioteket hadde ikke behov for tidsskriftårganger som var eldre enn 5 år og/eller tekst- og håndbøker eldre enn 7 år.

Det var også stort behov for engelskspråklige anatomiske atlas.

Automatisering av bibliotekskatalogen skal iverksettes når økonomien tillater det - via ALISE - slik tilfellet er i Kaunas. PC'er til dette bruk er det for tiden ikke økonomi til.

En amerikansk stiftelse har stilt midler til rådighet for utarbeidelsen av en felles katalog for de baltiske stater ved hjelp av biblioteksystemet ALISE.

Det er konkurranse mellom landene om hvem som får denne mulighet for en oppbygging av en baltisk katalog.

Både Kaunas og Vilnius har fått

Kaunas Medical Academy Library har 40 ansatte. Her er noen av avdelingslederne. Meile Kretaviciene nr. 4 fra venstre.

midler etter søknader til SOROS foundation og andre store stiftelser hva angår utstyr og bibliotekabonnement.

NLM har donert flere abonnementer, teknisk utstyr med videre til biblioteket i Vilnius.

Biblioteket ble knyttet til INTERNET 20. juni i år under stor festivitas.

Biblioteket har foreløpig kun enbruker adgang til MEDLINE på CDROM, CLINICAL MEDICINE/Current contents, Grateful Med m.v. Men biblioteket vet ikke hvor lenge de kan regne med å beholde gaveabonnementene.

Etter besøket i Vilnius, ble vi kjørt tilbake til Kaunas, hvor vi - sammen med Meile - var invitert til Vestfoldkontorets avslutningsmiddag etter endt lederkurs for litauiske helsearbeidere. Her fikk vi anledning til å møte annet helsepersonell i Kaunas. Tilstede var også kulturmedarbeidere i forbindelse med at Vestfoldkontoret skal medvirke til en museumsutstilling.

En vellykket og lærerik aften ble dette også.

22. juni tilbrakte vi på sightseeing i Kaunas sammen med Meile. Litt

innkjøp av rav, lin m.m. ble det også tid til før vi ble invitert til familiens hytte i utkanten av byen. Deilige grillspyd og ris. Tomater, jordbær m.v. fra egen have. Haven var et imponerende anlegg med tilhørende drivhus.

Nesten alle i Litauen har slike "haver" og elsker å stelle med jorda fortalte Meile.

Det gir også et nødvendig tilskudd til husholdningen.

Denne kvelden gløttet solen frem og vi gikk en deilig aften tur i et bølgende fredfullt landskap ned mot en liten innsjø.

En hyggelig aften fikk vi i selskap med Meiles to barn og ektemann.

23. juni dro vi fra Kaunas - og igjen stilte Vestfoldkontoret sin minibuss til disposisjon for oss og noen andre tilreisende nordmenn slik at vi kom oss uten problemer til Vilnius og flyplassen.

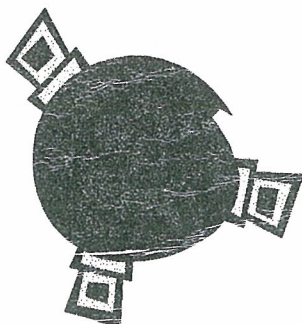
Hjemturen gikk uten problemer. Hodene våre var fulle av inntrykk fra "anderledeslandet" - og ikke minst var vi fulle av beundring over deres arbeidsinnsats og hva de får ut av sine økonomisk sett trange kår.

Tove Gellein

Velkommen til SMH's hjemmeside!

Adresse:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.html>

Her finner du oversikt over styre- og komitemedlemmer, generell informasjon om foreningen og link til andre foreninger, bl. a. EAHIL

SCANDINAVIAN UNIVERSITY PRESS

Medical Journal Updates for 1997

New journals

Scandinavian Journal of Behaviour Therapy

A multidisciplinary journal devoted to the application of the behavioural and cognitive sciences to clinical psychology and psychotherapy.

ISSN: 0284-5717 Price: NOK 475,- Quarterly

Journal of Disaster Medicine

A completely new multidisciplinary journal.
More details will be released via Internet when available.

ISSN: 1401-5536 Quarterly

Change of title

Scandinavian Journal of Logopedics and Phoniatics

Has changed title to *Logopedics Phoniatics Vocology*. It is the official journal of the Scandinavian Cooperation Council of Logopedics and Phoniatics and of the British Voice Association.

Volume 21 is the first volume with the new title. Issue no.1 due November.

ISSN: 1401-5439 (suppl. 1401-5455) NOK 685,- Quarterly

Scandinavian Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery

Has changed title to *Scandinavian Cardiovascular Journal* and is a completely new publication aiming to promote cardiovascular research which crosses disciplinary boundaries. This journal will still be distributed as part of the the Surgery Combined package. Volume 31 is the first volume with the new title. Issue no. 1 due in March 97.

ISSN: 1401-7431 (suppl. 1401-7458) NOK 1100,- Bimonthly

Updates for librarians, including 1997 prices, new, cancelled and delayed titles can be found on our home page: <http://www.scup.no/news/>

"Mail fra <MEILE@KMA.LT>"

When two years ago Coimbra was announced as a host city for the 5th European Conference of Medical and Health Libraries, we thought we would not be able to attend to this Conference by no means. Coimbra is far away from Lithuania, our economic situation does not allow to cover travel and accomodation expenses and we did not dream of the participation at the conferences abroad at all.

The friendship that sprang up two years ago by the initiative of Norwegian medical librarians became closer in meantime. We had a possibility to participate at the 4th European Conference of Medical and Health libraries in Oslo, the 4th Nordic Conference for Medical Libraries in Copenhagen thanks to the support of Norwegian Library Association, Section HML and this year we were financially supported to attend Coimbra, the 5th European Conference of Medical and Health libraries. That was a great present in a professional sense to me and my Colleague. We appreciate it very much.

We are still living a grave conditions. First of all suffer science, culture and libraries. Every year there are lots of changes in the libraries technologies, networking over the Internet and it is difficult for us to find the right way to do in the age of explosion of information. The participation at these conferences is the only way for us to get the new information on medical librarianship. It is always interesting to learn how our colleagues abroad are solving their problems, to get acquainted with their experience in order to avoid mistakes in our work. Lithuanian libraries are lagging behind, the majority of them have no access to the Internet.

This Conference was very useful for us, because lots of papers were dealing with the Internet problems. Our Library was connected to the Internet only this year. Medical librarians must be high skilled on Internet management in order to use effectively Internet resources and provide with medical information our readers. We have them -over 5600 persons. Our patrons -doctors usually have not enough time to search for the information themselves and apply to information specialists to find information on their subjects.

Reports on Internet management were most useful for us, because we have no experience on this. Subject we learnt that there are lots of services working on projects and aiming to gather and present indexed collections of Internet resources in medicine, healthcare, bioscience such as OMNI, PharmWeb, Galeno, European information network for the fields of ethics in medicine. We have not heard about them before. It was interesting to hear described in details some Internet-related tasks, the side-effects and drawbacks of being a medical librarian.

Document delivery services was another subject which we were interested in much. There are only 2 large medical libraries in Lithuania which are subscribing to Western medical periodicals: our library and Medical Library in Vilnius. Both libraries are in a grave conditions. Every month we exchange new periodicals, but it does not solve the lack of journals. We subscribe to databases on CD-ROM "Medline", "Current Contents" and have possibility to search at the 29 NLM databases over "Grateful Med", but it is a real problem to us to supply our readers with full text articles. We have about 5000 of request for journal articles every year which aren't in the library. It was very interesting to hear about the experience on electronic information and ordering like UnCover, SwetScan and electronic document delivery system like Adonis, Jason allowing e-mail delivery of articles directly to user via the Internet. It was useful to get acquainted with new important projects on online document delivery system like RightPages, WebDoc and ISI's Electronic Library. Of course, we can not use these new document delivery technologies at meantime because of the lack of money, but we must know what is going on in the world in order to use our means right when we'll be able to use them.

I was astonished seeing new Ovid Full text features, when users have opportunities to link from bibliographic information in Medline to the full text of the article and using Ovid Z39.50 Client/Server architecture to link to the library holding.

Taking an opportunity, on behalf of our readers I would like to express my gratitude to all Norwegian medical librarians, Aalborg Medical Library in Denmark, Bibliothegue Inter Universitaire de Lyon, Zentralbibliothek der Medizin, Koln, Bibliotek der Medizinische Hochschule, Hannover which help us by sending photocopies of article for free to our Library. It is a great benefit to our Library, our scientists and teachers.

I would like to express my gratitude to the Norwegian Library association, Section for Medicine and Health Sciences, personally to EAHIL President Elisabeth Husem, Elisabeth Akre, Tove Gellein and other Norwegian medical librarians for the financial support for us to participate at the 5th European Conference of Medical Libraries and all-round help to our Library. I'm sure we'll be able to return the same kindness to you in the future.

Respectfully yours, *Meile Kretaviliene, Director of the Kaunas Medical Academy Library*

Hvordan kan VI bidra til å fremme medisinsk informasjon i Litauen?

Under studiereisen så vi at den største mangelen i de medisinske bibliotekene i Litauen er fulltekst dokumenter, både tidsskrifter i abonnement, nyere tekstbøker (ikke eldre enn 5 år) og artikkelkopier. De har relativt gode muligheter for referansesøk, men det hjelper ikke så mye når selve teksten ikke kan skaffes.

Som et første prosjekt etter reisen håper vi å lage et system for kostnadsfri levering av artikkelkopier. For å få det til, trenger vi hjelp fra dere alle! Jo flere vi kan få med, jo lettere vil det bli for hver og en å levere de artiklene vi får bestilling på.

I samarbeid med Samkatalogen vil Baltikumkomiteen sørge for at bibliotekene i Litauen, i første rekke Kaunas Medical Academy Library, får oversikt over hvor de kan bestille kopier. Vi vil også be om at bestillingene spres mest mulig. UMED har allerede sagt ja til å prøve en slik ordning.

Kanskje det også er mulig for noen å bidra med innkjøp av en tekstbok, eller et tidsskriftabonnement, eventuelt innholdsfortegnelse?

Når det gjelder tidsskriftabonnementer, blir dette et samarbeidsprosjekt med Den norske Legeforening, og vi vil komme til det senere. Prioritert liste over ønskete tidsskrifter og bøker kan du få fra Baltikumkomiteen.

Vi håper at ditt bibliotek kan ta seg tid til å returnere spørreskjemaet nedenfor, helst innen 15.november 1996.

Elisabeth Akre, Tove Gellein og Elisabeth Husem

BALTIKUMSAMARBEID

SENDES TIL TOVE GELLEIN, Det Norske Radiumhospitalet, Medisinsk bibliotek, Montebello, 0310 Oslo, fax 22 50 84 30 - eller svar på e-mail: tove.gellein@labmed.uio.no.

Vi kan bidra med gratis artikkelkopier til medisinske bibliotek i Litauen i en prøveperiode: JA NEI

Hvis ja:

Vi kan levere kopier fra alle våre tidsskrifter: JA NEI

Vi ønsker å levere kopier bare fra disse tidsskriftene: (vedlegg liste)

Vi kan bidra med en ny tekstbok JA NEI

Vi kan bidra med innholdsfortegnelse fra følgende tidsskrifter: (vedlegg liste)

Bibliotekets navn, adresse, tlf. etc:

Kontaktperson:

Patrx - Spris patientinformations-databas öppnade 1 juli

av Arne Jakobsson, Spris bibliotek och utredningsbank

Mitt i sommaren öppnade Spris Patrx, en referensdatabas för patientinformation. Genom Patrx kan patienter, anhöriga och vårdpersonal hämta aktuell och tillförlitlig information från en central källa.

Patrx innehåller generell information om hälsa, sjukdomar, funktionshinder, behandlingsmetoder, läkemedel, hjälpmedel och egenvård. Huvuddelen av litteraturen är producerad i Sverige. Den innehåller databasen ca 1 200 referenser till böcker, tidskriftsartiklar, broschyrer, faktablad, tidskrifter, AV-media samt adresser till patientföreningar. Den förväntas växa med ca 2 000 nya referenser per år.

Lätt att hitta

Alla dokument indexerar med svenska nyckelord från särskilt utvecklad nyckelordlista för patientinformation. Nuvarande nyckelordlista är baserad på ca 900 dokument och innehåller 274 termer och 52 hänvisningar. Antalet termer kommer att öka snabbt.

Varje referens innehåller en kort sammanfattning av dokumentet, uppgift om målgrupp, uppgift om vem (person eller institution, t ex patientförening) som har producerat dokumentet och beställningsadress för ej förlagsutgivet material.

Lån och kopior

Samtliga dokument kan lånas gratis från Spris bibliotek och utredningsbank, eller från någon av Patrx samarbetspartners. Patienter och anhöriga kan vända sig till sitt närmaste bibliotek för att låna dokument eller få kopior.

Personlig nyhetsbevakning i Patrx

För att underlätta för patienter, anhöriga och vårdpersonal etc att följa utvecklingen inom ett specifikt område har Spris bibliotek och utredningsbank utvecklat en ny individuell tjänst för löpande nyhetsbevakning - Patrx SDI (Selektiv Delgivning av Information). Genom Patrx SDI får man löpande information om nya böcker,

tidskriftsartiklar, FoU-rapporter etc inom sitt intresseområde. Den personliga sökprofilen formuleras med hjälp av sökord. Varje månad matchas den personliga sökprofilen mot alla nya referenser i Patrx. De referenser som stämmer med den personliga sökprofilen skickas per post, per fax eller per E-post.

Patrx SDI är gratis under 1996.

Användning av Patrx

Nya forskningsrön påverkar hela tiden informationen om hälsa, sjukdomar och behandlingsmetoder. Databasen kompletteras därför kontinuerligt med nya dokument, och föråldrat material gallras ut. Vår ambition är att vara neutrala, dvs att inte företräda en viss filosofi. Vi eftersträvar även producentneutralitet.

Syftet är inte att ge medicinska råd. Den information om sjukdomar och behandlingsmetoder som man får via Patrx bör alltid diskuteras med behandlande läkare, som enligt hälso- och sjukvårdslagen alltid är ansvarig för informationen till patienten. Patrx är ett komplement till den information som ges av behandlande läkare och annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Patrx kan användas av såväl patienter, anhöriga och vårdpersonal som en intresserad allmänhet.

Spris uppgift

Spris uppgift är att vara databasproducent och databasvärd och svara för dokumentleveransen då dokumentet inte finns lokalt. Det huvudsakliga arbetet, dvs att hjälpa patienter, anhöriga och vårdpersonal att finna information, görs lokalt.

Expertråd kvalitetsgranskar

För att kunna garantera kvaliteten på den information som registreras i Patrx har Spris till databasen knutit ett expertråd med bl a medicinsk personal, patientföreträdare, producenter av patientinformation samt bibliotek.

“Patrx innehåller generell information om hälsa, sjukdomar, funktionshinder, behandlingsmetoder, läkemedel, hjälpmedel och egenvård.”

(Forts. side 11)

Mange veier til Medline - men fører alle frem?

Internet gir tilgang til f.eks. Medline i mange innpakninger.

SMH-Nytt håper å bringe en evaluering av disse i neste nummer. Hvis du har tips og erfaringer om dette hører vi svært gjerne fra deg!

Helst innen 1. desember!

(Fra side 10)

Expertrådet skall:

- fastställa kriterier för vilket material som skall registreras i Patrx
- fastställa kriterier för gallring av föråldrat material
- kontinuerligt följa upp hur kvalitetskriterierna fungerar i praktiken och fortlöpande revidera kvalitetskriterierna
- bistå Spri att i tveksamma fall bedöma om ett visst dokument uppfyller kvalitetskriterierna

Tillgängligt för alla

Patrx är tillgänglig för onlinesökning via Spriline-systemet (uppringd förbindelse via modem och med terminalprogrammet Telnet via Internet) och på CD-ROM-skivan ArbSpriSwe tillsammans med databaserna Arblin, Medic, Spriline, Spriline Projekt och Swemed. De flesta vårdbibliotek, dvs medicinska fackbibliotek, vård(hög)skolebibliotek och landstingens kanslibibliotek är anslutna. Patrx är dessutom tillgänglig via Spris WWW-server (<http://www.spri.se/spriline.htm>). På WWW-servern finns ett enkelt sökformulär och ett menysökningssystem.

Databasvärd och databasproducent

Spris bibliotek och utredningsbank
Box 70487
107 26 Stockholm
Besöksadress: Hornsgatan 20
Expeditionstid: vardagar 9.00-15.00
Tfn: 08-702 47 80, Fax: 08-702 46 61

Samverkande databasproducent

Handikappinstitutet
Infoteket
Box 510
162 15 Vällingby
Besöksadress: Sorterargatan 23
Tfn: 08-620 17 87, Fax: 08-620 18 23

Övriga databaser inom Spriline-systemet

Heclinet	Europeisk referensdatabas inom hälso- och sjukvårdsområdet
LOKAT	LOKAT (Landstingens Online Katalog för Tidskrifter) är en databas över tidskriftsbeståndet vid landstingens medicinska fackbibliotek
Spriline	Referenser till böcker, tidskriftsartiklar och FoU-rapporter inom hälso- och sjukvårdsområdet
Spriline Kalender	Information om aktuella kurser och konferenser
Spriline Projekt	Information om aktuella projekt inom hälso- och sjukvård, folkhälsa, handikapp- och äldreomsorg

Seks uker med PBL - erfaringer så langt

av Stine Marie Barsjø, UMED

Som overskriften indikerer, har vi på UMED bare holdt på med PBL i seks uker. Fremdeles er vi nybegynnere, men de fleste av oss føler at vi begynner å få taket på dette nå. Derfor denne tilstandsrapporten for å vise hvordan vi har taklet PBL. Tidlig i sommer ble det nedsatt en gruppe som skulle gjøre klar for høstens store utfordring på Medisinsk fakultetsbibliotek: første semester med PBL. Mandatet for PBL-gruppen var å utarbeide et program for hvordan biblioteket skulle undervise og gi opplæring til nærmere 120 nye studenter, og samtidig overbevise dem om at biblioteket er en ressurs i deres nye tilværelse. Bibliotekets ansatte ønsket å være mest mulig tilgjengelig for studentene i deres første møte med oss, det ble derfor holdt «stengt» i uke 35 for alle andre enn PBL-studentene. Biblioteket var ikke fysisk stengt, men hadde redusert kapasitet i betjeningen av andre brukere. Det må også nevnes at biblioteket har fått midler til utvidet åpningstid dette semesteret. Mandag til fredag holdes det åpent helt til kl. 20.00, lørdager stenger vi kl. 16.00. Håpet er selvsagt at biblioteket kan opprettholde dette tilbudet også på nyåret. PBL-undervisningen i biblioteket var obligatorisk for studentene og deres veiledere. Studentene var delt inn i 16 grupper, ca. 6-7 personer i hver gruppe. To og to grupper fikk undervisning samtidig. Programmet gikk over 2 dager i uke 35, fra kl. 9.30-18.00 første dag og fra kl. 9.30-14.30 dagen etter. Bibliotekets PBL-gruppe hadde laget en timeplan for opplegget som ga studentene 30 min. med omvisning i biblioteket, 30 min. Bibsys-opplæring og 30 min. Medline-opplæring. Opplæringen i Bibsys og Medline var lagt opp med tanke på oppgaven som studentene skulle løse etterpå: PBL og medisinsk utdanning. Emneordene vi brukte i undervisningen var «**problem-based learning**», «**education, medical, undergraduate**». På denne måten fikk studentene søkeprofilen rett i fanget, men på den annen side måtte de selv stå for utvelgelsen av det stoffet de mente var relevant. Det ble kjøpt inn gruppesett bestående av 9 titler som gruppene låner på langlån. Det er også ryddet plass til en egen PBL-

boksamling. Det spesielle med denne samlingen er at det er flere eksemplarer av samme tittel, de er øremekket PBL-studentene og derfor ikke tilgjengelig for fjernlån.

«Veien blir til mens du går» er det noe som heter, og det er blitt en sannhet for oss. Studentene er prøvekaniner for den nye studieordningen, de er også prøvekaniner for bibliotekets håndtering av diverse problemer. Og problemer oppstår med jevne mellomrom, felles for dem alle er at de trenger en hurtig løsning. Om alle løsningene er like gjennomtenkte, det er en annen sak! Ett eksempel som kan nevnes: noen grupper er tidligere ute enn andre og låner med seg det som er av bøker om et emne. Når de andre gruppene kommer sigende, er det ikke særlig med bøker om emnet igjen på hylla. Dette ble løst på følgende måte: en bibliotekar ser på oppgaven før den deles ut til studentene. Hun gjør et emnesøk i Bibsys og finner ut hvilke bøker vi har om dette. Deretter går hun på hylla og plukker ut en del aktuelle titler. Disse bøkene gjøres om til «PBL-lesesalslån», det vil si at de kun er til bruk i biblioteket den uke oppgaven gjelder. På hyllene der bøkene har sin vante plass, legger vi ut en kopi av bøkens forside med beskjed om at studentene skal henvende seg til skranken for å få «låne» boka. På denne måten sikrer vi at flestparten av PBL-studentene får tilgang til det biblioteket har av lesestoff på et emne. PBL-studentene får utdelt en ny oppgave hver uke. Biblioteket har fått en avtale på av vi mottar oppgaven en tid i forveien, slik at vi kan være forberedt. Vi får også teksten som veileder har å forholde seg til, det er veldig nyttig i.o.m. at vi da vet hva det egentlig er studentene skal finne ut av. Studenter kan forøvrig være svevende i sine forklaringer på hva de er ute etter, og da er det greit å sitte med «fasiten». I artikler som omhandler PBL og bibliotek, er økt bruk av bibliotekene et hovedpoeng. Om biblioteket har fått større pågang etter innføringen av PBL, er det ennå ikke utarbeidet noen tall på, selv om tallmaterialet ligger og venter. Det ble montert en «teller» ved in-

(Fortsattelse på side 13)

“Studentene er prøvekaniner for den nye studieordningen, de er også prøvekaniner for bibliotekets håndtering av diverse problemer.”

ngangsdøren for en tid tilbake (vårsemesteret 1996), slik at vi måler antall besøk før og etter innføringen av PBL. Foreløpig beholdes samme vaktordning som tidligere, d.v.s. en bibliotekar og en kontoransatt på vakt, men det er godt mulig at antallet i skranken etterhvert må økes. Til tider er det ganske travelt i veiledningen. Vi fører også statistikk over antall henvendelser, statistikkjemaet viser hva henvendelsen går ut på (f.eks. et emnesøk) og hvilken brukerkategori det er (f.eks. PBL-studenter, ansatte). På denne måten får vi vite hvem som spør og hva de spør om.

Jeg håper dette var nyttig informasjon for de av dere som arbeider i bibliotek ved en utdanningsinstitusjon som står overfor innføring av PBL. Hvordan man velger å tilpasse seg den nye situasjonen, er i stor grad avhengig av faktorer som økonomi, bemanning, velvilje fra ledelsen i moderorganisasjonen, og, ikke minst, hvilke holdninger man selv har til forandringer. Om noen skulle ha behov for å vite noe mer, er det bare å henvende seg til undertegnende:

Stine Marie Barsjø, UMED
Pb 1113 Blindern, 0317 Oslo

MEDISINSK LITTERATUR
KJØPES BEST OG BILLIGST
HOS

FAGBOKHANDEL A/S
ACADEMIC BOOK CENTER

Pilestredet 41 B

Postadresse:

Boks 2728 St. Hanshaugen, 0131 Oslo

Telefon: 22 20 74 20

Telefax: 22 20 89 71

Informasjon om ny medisinsk litteratur
sendes regelmessig til leger og sykehus.

Vil du med på vår adresseliste?
Send oss navn og adresse og oppgi gjerne
spesielle interessefelt.

Føler du behov for inspirasjon og fornyelse...?

Av Wenche Sæterdal, Odontologisk fakultetsbibliotek, Oslo

Et av de morsomste og mest inspirerende foredragene i Coimbra ble holdt av den amerikanske bibliotekaren Donna Flake: «An international job exchange : an experience which can change your life». Entusiastisk og levende fortalte hun om hvordan hun for over 10 år siden hadde fått lyst til å prøve å bytte jobb med en bibliotekar fra et annet land, og hvordan hun hadde gått fram for å få ideen satt ut i livet: annonser, samtaler med egen arbeidsgiver o.l. Det hele illustrert av egne, fornøyelige lysbilder. Etter mye prøving og feiling, fant hun til slutt en bibliotekar ved et medisinsk bibliotek i England som var villig til å bytte både jobb, bolig og bil med henne i et halvt år. Hennes opplevelser med og erfaringer fra dette jobb-byttingen var så positive at hun ved hjemkomsten til USA begynte å arbeide for å samle opplysninger og sette jobb-bytteordningen i system, og i dag er det flere byråer som hjelper folk som er interessert i å prøve dette. Donna Flake leder nå Job Exchange Committee of the International Cooperation Section of MLA, og hun holder også databasen «Job Exchange Database» oppdatert. I denne databasen kan du bl.a. finne navn og adresser til folk som enten ønsker å bytte jobb, bare ønsker å komme på bibliotekbesøk eller er villige til å være vertskap for utveklingsøkende bibliotekarer.

Dersom noen vil vite mer om disse spennende mulighetene, er Donna Flakes e-postadresse følgende: dbfl@med.unc.edu

På Internett finnes følgende adresser som omhandler Job Exchange:

<http://ahsc.arizona.edu/~lei/mla/jobs/htm>

<http://www.ala.org>

(velg så ALA gopher site, ALA Round Tables, International Relations Round Tables, så International Exchange)

*“An international
job exchange :
an experience
which can change
your life”*

Lyst på forandring?

Visste du at: ansatte i staten kan søke Nordisk Ministerråd om stipend til jobboophold i et annet nordisk land? Det er ikke nødvendig med gjensidig utveksling. Man beholder sin lønn og får et månedlig stipend på danske kroner 6.500, samt reise på billigste måte. Utvekslingen kan vare fra en til elleve måneder og man må skrive en erfaringsrapport etter oppholdet.

Søknadsfrist er 1. desember 1996. Nærmere opplysninger får man fra:

Administrasjonsdepartementet
Arbeidsgiveravdelingen, Utviklingsseksjonen
Postboks 8804 Dep
0030 Oslo.
Tlf. 22 24 48 90 eller 22 24 48 41/43

Jobb på Island neste sommer?

Erna Jóna Gestsdóttir, bibliotekar på Medisinsk Bibliotek, Landspítalinn (National Hospital) i Reykjavik vil gjerne bytte arbeidsplass med en kollega i Norge neste sommer - juni, juli og august 1997. Hun bytter gjerne hus/leilighet også.

Erna er 35 år gammel, har mann og to sønner.

Ved jobbytte innen Norden er det vanlig å beholde sin egen lønn.

Er du interessert? Kontakt Erna på e-mail: ernajon@rsp.is eller fax: 354-562-7052.

EAHIL-Nytt:

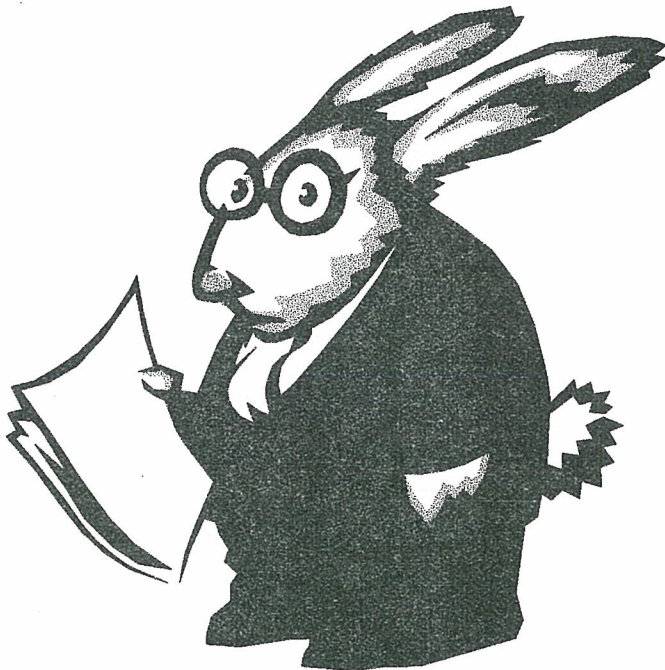
I forbindelse med Den 5. EAHIL konferansen i Coimbra, Portugal, i september i år, avholdt EAHIL styremøte, det årlige rådsmøtet og general forsamling, som holdes hvert annet år.

STYREMØTET behandlet bl.a.:

"EAHIL - Aims towards year 2000": hva er utrettet, hvor langt er vi kommet på veien for å nå de mål vi har satt oss - innen år 2000?

- * EAHIL har fått sin hjemmeside.
- * EAHIL "diskusjonsgrupper" på Internet er "på trappene".
- * Deler av EAHIL Newsletter blir i nær fremtid lagt ut på Internet via hjemmesiden
- * EAHIL har fått flere medlemmer, men vi har ennå langt frem til målet om 1000 medlemmer innen år 2000.
- * Noen samarbeidsavtaler er etablert mellom bibliotek i vest- og øst-Europa; men mere må gjøres. Norge/SMH blir holdt frem som et godt eksempel for andre.

*"Aims towards
year 2000"*

Aktiviteter frem til år 2000:

- EAHIL Workshop oktober 1997 i Budapest.
- En EAHIL workshop i forbindelse med IFLA konferansen i København, august 1997
- Den 6.EAHIL konferansen i Utrecht i Nederland
- EAHIL Workshop 1999 i Tartu, Estland
- Den 7.EAHIL konferanse vil finne sted i London, 2.-5. juli 2000, i tilknytning til den "8th International Congress of Medical Librarianship"

På RÅDSMØTET ble mange av de samme sakene som hadde vært oppe på styremøtet diskutert. Lois Ann Colaianni, Associate Director, NLM, var tilstede da vi diskuterte NLMs internasjonale program. Det ble rettet en sterk appell til rådsmedlemmene om å være mere aktive i EAHIL sammenheng. Det må fremheves her at Sveriges rådsmedlem: Arne Jakobsson, og Norges rådsmedlemmer: Ragnhild Lande og Turid Tharaldsen har vært meget aktive.

GENERAL FORSAMLINGEN

Her ble valgresultatet offentliggjort. Det nye styret vil fra 1997 se slik ut:

Elisabeth Husem, President -
gjenvalet for 2 år

Tony McSean
Arne Jakobsson
Liisa Salmi
Otakar Pinkas
Manuela Colombi
Alice Nørhede, varamedlem

EAHILs ærdspris for 1995 ble tildelt Lois Ann Colaianni fra National Library of Medicine, Washington, og EAHIL ærdspris for 1996 ble tildelt Otakar Pinkas, fra National Library of Medicine, Praha.

Les også på EAHILs hjemmeside:

<http://www.ub.ntnu.no/eahil/eahil.htm>

"NLM Planning Panel on International Programs"

av Elisabeth Husem

National Library of Medicine (NLM) i Washington er ansvarsbibliotek for USA, men fungerer også som et internasjonalt ressursbibliotek.

Som ledd i en langsiktig strategisk planlegging, har NLM nedsatt et bredt sammensatt panel som skal gå igjennom, diskutere og evaluere bibliotekets internasjonale program, dvs. de av deres aktiviteter som strekker seg ut over landets grenser. Panelet skal til sammen ha tre møter. Det første møtet ble holdt i Washington 30. september og 1. oktober i år.

Panelet skulle svare på fire viktige spørsmål:

1. Skal NLM beholde sitt internasjonale program?; Hvis ja, hvilke elementer er de viktigste?
2. Skal NLM konsentrere seg om noen spesielle land eller regioner? Hvis ja, hvilke?
3. Skal NLM konsentrere seg om en eller flere spesielle typer av biomedisinsk informasjon? Hvis ja, hvilke og for hvem?
4. Er det en spesiell kommunikasjonsmetode eller strategi som bør få spesiell oppmerksomhet? I tilfelle, hvilken?

For å bistå panelet ble det nedsatt en liten gruppe medisinske bibliotekarer som skulle fungere som "AdHoc consultants" til det første møtet.

På vegne av EAHIL og Europa (!) ble jeg spurt om å delta i denne gruppen. Det føltes nesten som et uoverkommelig ansvar og en umulig oppgave. Brev ble sendt ut til EAHILs rådsmedlemmer, med oppfordring om kommentarer til de fire spørsmål som Panelet og AdHoc-gruppen skulle svare på. På grunn av ferien kom det ikke mange tilbakemeldinger, men på grunnlag av de som kom, bl.a fra Gørn Falkenberg på MIC, kunne jeg sende fra meg noe. Videre ble disse spørsmålene diskutert på EAHILs råds møte i Coimbra, hvor Lois Ann Colaianni, fra NLM, deltok.

Kort summert ble det kommentert (fra Europa) på følgende hovedpunkter:

- * Informasjon om NLMs internasjonale program
- * Kvalitet og kvalitetskontroll
- * Etterutdanning og opplæring
- * Medline og andre databaser

* Internet

* MeSH

* Standarder for medisinsk bibliotekvirksomhet

* NLMs utveklingsprogram

* "Document delivery"

AdHoc-gruppen kommuniserte via e-mail, og sluttrapporten ble fremlagt på møtet i Washington, hvor vi alle deltok. Det var meget interessant og spennende å få være med, det ga en sjanse til et lite innblikk i NLMs indre liv, dessuten muligheten for en viss påvirkning på deres videre planlegging. AdHoc-gruppen, ved leder Robert Braude fra Cornell University Medical College, la frem en felles/samlet rapport med våre anbefalinger til Panelet. Dessuten fikk hver av oss noen minutter til egne kommentarer. Gruppen presenterte en visjon om et internasjonalt nettverk av medisinske bibliotek. "VISION"

The demand for biomedical information needed to solve public health problems, cure disease, and promote health throughout the world, will be met by an International Network of Libraries of Medicine (INLM). The libraries in this network could be National Libraries in those countries where such an approach was both appropriate and obtainable, or they could be regional or core libraries where particular circumstances deemed that a more appropriate approach. The critical element is designating the responsibility for acquiring and distributing biomedical information for a specific country or region to a particular library. Each Library of Medicine (LM) will develop the products, services, and distribution systems appropriate to its characteristics, its level of responsibility, and its level of technology. But each will be linked via the Internet to a network of other Libraries of Medicine, joined in a global consortium, whose sole purpose is to ensure that health information can be accessed wherever the information or the user might be located."

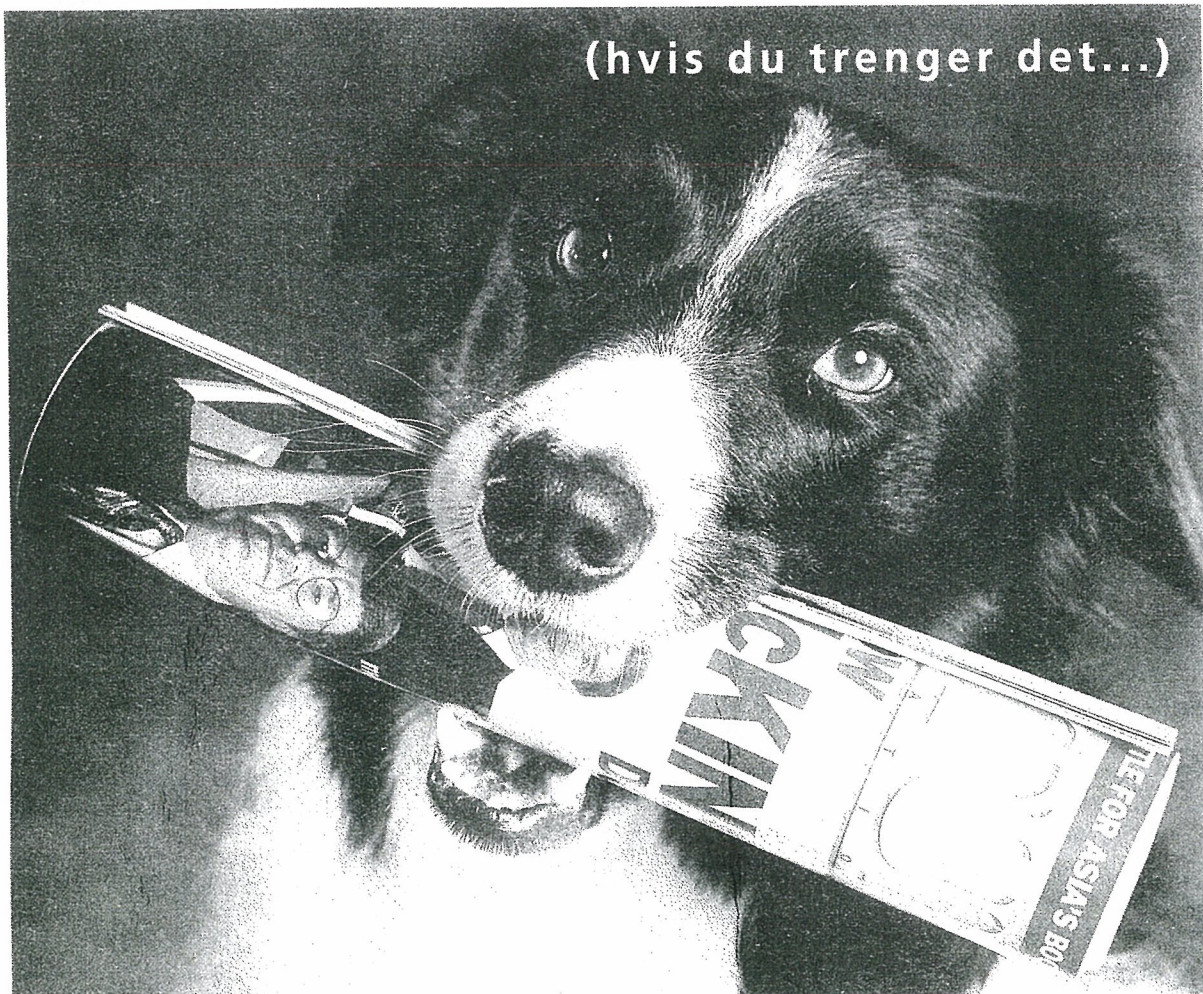
Mitt lille innlegg gikk på NLMs viktige rolle som internasjonalt ressursbibliotek og på verdien av to-veis utveksling i et hvert internasjonalt samarbeidsprosjekt: NLM som mottaker, ikke bare giver!

Panelet har ennå ikke avsluttet sitt arbeid, så jeg vil komme tilbake med resultatene i et senere SMH-Nytt.

Hos NIC Info kan du abonnere på en kvart million tidsskrifter

(hvis du trenger det...)

I NIC Info er vi spesialister på formidling av tidsskrifter. Vi har effektive oppfølgingsrutiner og ajourførte databaser med opplysninger om tidsskrifter fra hele verden. Vi gir deg god oversikt og sunn tidsskriftøkonomi.

Vi håndterer tidsskrift-abonnement for kunder innen næringslivet, forskning, høyskoler og universiteter, sykehus, og offentlig forvaltning. Vi er også Norges ledende leverandør av CD-ROM til fagmiljøer,

og skaffer litteratur fra de internasjonale organisasjonene EU, OECD, World Bank, UN, WTO/GATT, WHO, FAO, IMF, UNESCO og WTO.

Er du interessert i tidsskrifter fra hele verden og ønsker å spare tid og penger? Kontakt vår salgsavdeling for et uforpliktende møte på tlf. **22 97 45 24**. Du kan også faxe din tidsskriftliste til oss, så sender vi deg et detaljert tilbud på hvordan du kan oppnå god tidsskriftøkonomi.

nic
NIC Info A/S

NIC Info A/S Østensjøvn. 18 Postboks 6512 Etterstad 0606 Oslo Tlf: 22 97 45 00 Fax: 22 97 45 45

Fra EAHIL-konferansen i Coimbra

av Elisabeth Akre

Så er vi hjemme ved PC'en igjen - alle vi 33 heldige som sammen med ca. 400 delegater fra 30 land fikk være med på fire tette og begivenhetsrike dager under eksotiske himmelstrøk.

Til og med fra Australia og USA kom de for å utveksle erfaringer og kunnskap og knytte kontakter, og Øst-Europa var denne gangen godt representert. Norge gjorde seg gjeldende i det internasjonale selskapet, med Elisabeth Husem i fronten som EAHIL-president, mange konferansedeltagere og innlegg fra Anne Cathrine Munthe, NVH og fra SMH.

Kanskje er det multikulturelle aspektet en av de viktigste grunnene for å delta på en konferanse - faglige detaljer om databaser kan man strengt tatt skaffe seg på hjemmefronten.

Smekkkfulle av inntrykk av mange slag, faglige såvel som menneskelige og kulturelle skal vi nå likevel prøve å trekke noen hovedlinjer - hvilke er de faglige trender innen helsefagbibliotek i 1996?

Konferanseprogrammet fremsto som litt av et konglomerat med en mangfoldighet av emner. Noe generelt, annet meget spesielt. Og stadig ble man overrasket - ofte ble de foredrag man hadde minst forventninger til den største opplevelsen!

Internett og andre elektroniske nettverk og verktøy var naturligvis et stort tema, fortrinnsvis sett i et helsefagperspektiv. Kunnskapsbasert medisin (Evidence Based Medicine) er et tema på vei inn som hadde en stor plass i helhetsbildet. PBL og bibliotekenes rolle som utdannings-instans for informasjonsinnhenting var likeledes tydelige emneområder. Etikk, ledelse og pasientinformasjon er gjengangere som alltid har sin plass.

Og det store spørsmål er: hvordan vil bibliotekenes rolle i informasjonssamfunnet utvikle seg fremover?

Vi er fristet til å oppsummere det hele med: «kvalitet i fokus».

Helsebibliotekverden er i alle disse sam-

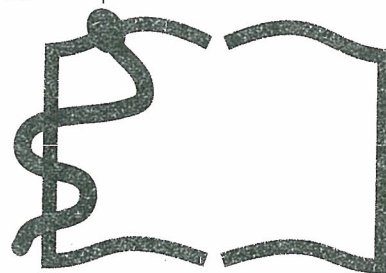
menhenger opptatt av å sikre og høyne kvaliteten på sine tjenester, enten det gjelder hvordan informasjonen skal struktureres og formidles eller hva slags innhold informasjonen skal ha.

I disse lovløse cyberspace-tider er det en svær oppgave, globalt så vel som lokalt. Men - en oppgave som bibliotekene og informasjonsarbeiderne har bedre forutsetninger enn mange andre for å mestre!

Det var også en del nytt å lære hos utstillerne, 10 i tallet. Alle «de store» var der - Swets, Ebso, Silver Platter, Ovid osv. med sine nyheter.

På de følgende sidene bringer vi smakebiter fra menyen - hele kaken kan vi dessverre ikke klare å få inn i bladet.

Hvis du ser emner i programmet som du er interessert i eller vi ha nærmere detaljer om «Plenary sessions», har NVH's bibliotek sagt seg villig til å sende kopi av de aktuelle abstracts. Redaksjonen kan være behjelpelig med å formidle bestilling av «Proceedings».

Se program
oversikten på
neste side...

5TH EUROPEAN CONFERENCE OF MEDICAL AND HEALTH LIBRARIES
Health information management : what strategies?
 Coimbra, 18-21 September 1996

PROGRAMME

WEDNESDAY 18 SEPT	THURSDAY 19 SEPT	FRIDAY 20 SEPT	SATURDAY 21 SEPT
10.00 - 13.30 ●Special Interest Group Session: Pharmaceutical Information	9.00 -10.00 Plenary sessions	9.00 - 10.00 Plenary Sessions	09.00.11.00 Parallel sessions
14.30 - 15.00 OPENING CEREMONY	10.00 - 10.30 Coffee break	10.00.10.30 Coffee break	●Knowledge-base of health care: national policies and practices
15.00 - 15.30 Plenary session	10.30 - 12.30 Parallel sessions	10.30.12.30 Parallel sessions	●Libraries in the changing market
15.30 - 16.00 EXHIBITION OPENING	●Information support for clinical decision making	●Networking and co-operation	●History of medicine and medical information
16.00 - 16.30 Coffee break	●Professional education and development	●Management of academic libraries	11.00.11.30 Coffee break
16.30 Visit to the University	●Information professional issues	●New trends in health information management	11.30.12.00 Plenary session
16.30 - 18.30 ●Special Interest Group Session: Pharmaceutical Information	●Special interest group session : Veterinary	●Special interest group session: Veterinary	12.00.12.30 CLOSING CEREMONY
	13.00 h Lunch	12.30.14.00 Lunch	12.30.13.00 Farewell surprise
	14.00 - 15.00 Plenary sessions	14.00.15.30 Parallel sessions	
	15.00 -15.30 Attended poster session	●Electronic document delivery I	
	15.30 -16.00 Coffee break	●Managing INTERNET resources II	
	16.00 -17.30 Parallel sessions	●Consumer health information	
	●Managing INTERNET resources I	15.30.16.00 Coffee break	
	●Evidence-based health care	16.00.17.00 Parallel sessions	
	●Total quality management applications	●Information skills for problem based learning	
	17.30 General Assembly of EAHIL Members	●Electronic document delivery II	
	20.00 Typical Portuguese evening (included in the registration fee)	●Bibliometrics in health information management	
		20.00 Gala dinner at Palácio de S. Marcos (included in the registration fee)	

Fra Plenumssesjonene torsdag og fredag:

av Wenche Sæterdal og Elisabeth Akre

Torsdag formiddag —

Carlos Morais:

The health of nations : through the strategic development of networking cooperation.

Tom Wilson:

Future scenarios : the context of strategic planning.

For over 200 år siden publiserte Adam Smith sine visjoner om den økonomiske og politiske liberalisme og individualisme i boka «The wealth of nations». Mens Smith hevdet at det å forfølge sin egeninteresse også var til fellesskapets beste, laget Morais i sitt innlegg nærmest en «antitese»: ved å samarbeide lokalt, nasjonalt og internasjonalt om utveksling av data via et formalisert nettverk, vil det være mulig å skape en sunnere borger, og dermed en sunnere nasjon. Nasjonen kan oppfattes som en levende organisme som trenger til utveksling og «in-put» av informasjon og kunnskap. Internett er i ferd med å bli et slikt redskap, men det er i sin nåværende form for anarkistisk og upålitelig som informasjonskilde. Vi trenger også andre fora for utveksling og innhenting av informasjon for forskning og samarbeid, og vi trenger å oppøve vår evne til å kommunisere også med mennesker, ikke bare med maskiner.

Visjoner om framtida presenterte også Tom Wilson for oss i sitt innlegg: «Future scenarios». Framtida er som regel noe uforutsigbar, og begrepet strategisk planlegging brukes om vår forberedelse for en mulig framtid: vi kan bare gjette hva som vil komme til å skje. Ofte er det likevel slik at nettopp det uventede hender. En del viktige momenter må tas med i strategisk planlegging:

- teknologiske nyvinninger
- forandringer i befolkningsveksten
- utviklingen i jordbruket
- nasjonaløkonomien
- politiske vurderinger/hensyn

(Anbefalt lesning: Paul Kennedy. Preparing for the twenty-first century. London 1993).

Wilson presenterte følgende 4 scenarier:

- Egotopia: det individuelle samfunn med privatisering av fellesoppgaver,

økt kjøp av helsetjenester, økt bruk av kontraktarbeid: bibliotekarer som informasjonsframskaffere (cybrarians) betalt av private helsetjenester

- Consumerland: individet er ansvarlig for egen helse og velferd
- Ecotopia: økt orientering mot fellesskapet, økt interesse for samfunnet, for økologi, samfunnet søker for informasjon, som finansieres gjennom skatter og avgifter
- New civics: sammenslutning av mindre grupper, fellesskap, nabolag; arbeid for fellesgoder, økt interesse for oppretting av mindre lokalsentra.

Etterhvert som det elektroniske nettverket blir bedre utbygd og blir kjent og tilgjengelig for flere mennesker, får bl.a. bibliotekarer en viktig oppgave som forvaltere av helseinformasjon: vi må være på vakt overfor ulikhet og urettferdighet i helsevesenet! Ved å tilby de samme tjenester til alle brukere, kan vi være med på å yte vårt til å skape et samfunn med større likhet, et sunnere samfunn, og gjøre følgende påstand ugyldig: «If you want to be healthy, be rich!»

Torsdag ettermiddag —

Ana Maria Ramalho Correia:

Global knowledge management systems: challenges for libraries in the digital era

Antony D'Emanuele:

Pharmaweb - pharmaceutical information on the Internet

Selv om fagbibliotekenes viktigste oppgave ennå i lang tid framover primært vil være å skaffe og å oppbevare litteratur, må vi hele tida sørge for å holde tritt med den rivende utvikling som foregår innen informasjon og informasjonsteknologi, allerhelst bør bibliotekarer ligge i forkant av denne utviklinga! Vi må holde oss orientert om nyvinninger både innen yrket vårt, både nasjonalt og globalt. For å kunne yte god og riktig service i det digitale bibliotek, er det helt nødvendig å besitte ekspertkunnskap: hvor finnes informasjonen mine lånerer trenger, hvordan får jeg tak i den raskest mulig: timeliness, relevance and accuracy. Bl.a. har Internett ført til at økte mengder informasjon er blitt åpenbar for flere og fler.

(Continued on page 21)

“Etterhvert som det elektroniske nettverket blir bedre utbygd og blir kjent og tilgjengelig for flere mennesker, får bl.a. bibliotekarer en viktig oppgave som forvaltere av helseinformasjon...”

Travle forskere har ofte ikke tid til selv «å surfe på nettet» og grave seg gjennom en masse «støy» for å finne nødvendig informasjon. Det forventer de at bibliotekarene skal kunne hjelpe dem med!

Internett blir av mange sagt å representere den viktigste utvikling innen kommunikasjon siden oppfinnelsen av telefonen! Stadig flere forskere blir klar over Internetts utvikling og potensiale i informasjon-sutveksling og kommunikasjon. For forskere innen farmasi og for den farmasøytiske industrien har Internett vist seg å være et ideelt medium for utveksling av informasjon. Denne viten fikk Antony D'Emanuele til å lage databasen PHARMWEB <http://www.pharmweb.net/> - den første strukturerte informasjonsdatabasen på Internett i 1994. Basen er ment å være en Internettressurs for emner innen farmasi, medisin og andre helse-relaterte fag, bl.a. odontologi. Den farmasøytiske industrien betaler for å få legge inn informasjon i basen, men selve søkingen er gratis. Spesialister uavhengig av den farmasøytiske industrien vurderer og kvalitetssikrer den litteraturen som blir lagt inn i basen.

En rekke store organisasjoner har lokalisert sine hjemmesider via Pharmweb, bl.a. International Pharmaceutical Federation og Pharmaceutical Quality Group.

Pharmweb tilbyr følgende tjenester:

- modererte diskusjonsgrupper
- konferanseoversikter
- oversikt over farmasøytiske læresteder
- yellow pages: adresser til forskere innen farmasi og beslektede emner
- lenker til andre emner via Pharmweb index A-Z, bl.a. alternativ medisin, odontologi og veterinærmedisin

Mens Correia i sitt innlegg trakk opp de store linjer for hvordan hun mente et godt fungerende digitalt bibliotek skulle være, fikk vi i dette innlegget et vell av nyttige og helt konkrete opplysninger som jeg tror vil bli til glede både for oss som bibliotekarer og for de av brukerne våre som har sitt fag- eller interessefelt relatert til farmasi.

Fredag —

BIBLIOTEKAREN SOM «OPPDAGELSESREISENDE»

En helseinformasjonsstrategi: å holde seg oppdatert om endringer i ressursene

Lois Ann Colaianni fra National Library of Medicine understreket hvor viktig det er at helsefagsbibliotekarer holder seg oppdatert om forandringer i struktur og innhold i de ressurser og kilder de bruker.

Dette er en forutsetning for å kunne skaffe brukerne god informasjon og for å kunne være eksperter og lærere for de brukere som ønsker å bruke ressursene direkte.

Informasjonsarbeiderens rolle blir å være «oppdagelsesreisende» i informasjonsressursenes jungel.

FRA PENSUM TIL LIVSLANG LÆRING: BIBLIOTEKARENS PEDAGOGISKE ROLLE

Manuela Prates fra Det medisinske fakultetsbibliotek i Lisboa fortsatte Lois Ann Colianni's tema og utfordret bibliotekene til å gripe fatt i den nye profesjonsmuligheten: strukturerte undervisningsprogrammer for brukere. Livslang læring stiller krav til kontinuerlig kunnskapsoppdatering, og det å utdanne brukerne til selvstendig informasjonsinnhenting blir en vesentlig oppgave for bibliotekene.

Det er nødvendig å omstille seg fra tradisjonell bibliografisk instruksjon i brukeropplæring til global informasjonsinnhenting.

Når et utdanningsprogram skal etableres må man ta hensyn til en rekke faktorer, bl.a. de teknologiske verktøy, innholdet og forandringene på det fagområdet det skal utdannes for og selvsagt økonomiske faktorer. Til tross for at det er store forskjeller mellom de store bibliotekene i nasjonale utdanningssystemer og små institusjonsbibliotek, vil strukturert brukerutdanning bli et krav til alle. Hvert bibliotek må skreddersy program for sitt behov.

For de største kan det bli snakk om å etablere utdanningsprogram på kommersiell basis.

Målsetting for programmene er å imøtekomme kravene som livslang læring stiller til orientering i informasjons- og kunnskapstilbudet.

Manuela Prates konkluderte som så mange andre på denne konferansen med at den pedagogiske rollen nå er et av de viktigste aspektene ved bibliotekarprofesjonen og grunnlaget for vår profesjonelle identitet i en digital verden i kontinuerlig forandring.

Databases in medicine and nursing research/healthcare

av Hanne B. Wollebæk

Kursleder Christine Wickman 18. september 1996.

Christine Wickman er ansatt ved Medicinska Informations Centralen, Karolinska institutet i Stockholm (MIC). MIC har vært databasevert fra 1967, og har idag ca. 50 databaser innen medisin og helse.

Wickman orienterte om hvilke fagområder de forskjellige basene inneholder. De to største basene er Medline og Embase. Hun presiserte at et søk en en av disse basene ikke gir et fullgodt resultat. For å få et grundig søk må man også søke i andre baser og se på referanselister på de artiklene man finner. Alle baser som er omtalt her er søkbare på WEB eller via MIC.

Medline inneholder 8.4 millioner referanser fra 3.600 tidsskrifter fra 1966. Fagområdet er medisin, sykepleie og odontologi, farmakologi, psykologi og psykiatri. I Medline får man best søk ved å bruke MESH-termer. MESH-termene blir satt av klassifikator, abstractet blir alltid skrevet av forfatteren. Artiklene i Medline blir gradert i tre «priorities», som bare er søkbare online.

Embase inneholder 5.7 millioner referanser fra 3.500 tidsskrifter fra 1974. De har sin egen tesaurus - EMTREE. Ved søk med MESH-termer skal man bli ledet til tilsvarende EMTREE-termer. Fagområdet er medisin, farmakologi, psykiatri, rettsmedisin, legemiddelforskning. Tidligere var Embase best for Europa, men nå dekker begge basene Europa og Amerika omtrent likt. Det er en god del overlapping mellom Medline og Embase.

Av andre baser som ble fremhevet var:

Cinahl. Dette er en sykepleiebase med 270.000 referanser fra ca. 650 tidsskrifter fra 1982. Cinahl inneholder dr.avh. innen sykepleie fra 1990. De har sin egen tesaurus som bygger på MESH. Basen inneholder kun engelskspråklige artikler.

En del baser er utdrag fra større baser. F. eks. Nurseline. Nurseline er sykepleiedelen av Medline. Nurseline er bare tilgjengelig fra MIC. Bakgrunnen for å lage slike mindre baser som bare dekker et fagområde fra en større base, er at det skal bli lettere for brukeren å finne det man er på jakt etter. I slike små baser er det ofte lurt å søke «vidt», for så å begrense søket etterpå. Prøv med trunkerte tekstord og finn nøkkelord.

Cats/Amed er en bibliografisk database for alternativ medisin. Den inneholder 80.000 referanser fra tidsskrifter og bøker innen fysioterapi, yrkesmedisin, terminal pleie og alternativ medisin. Basen har mye grå informasjon som ikke finnes andre steder. Basen har egen tesaurus.

Popline er en bibliografisk database med emner innen befolkning, familieplanlegging, migrasjon, fruktbarhet, befolkning i den tredje verden. Basen inneholder 220.000 referanser fra tidsskrifter, bøker og tekniske rapporter.

Aidline AIDS information online er en bibliografisk database om Aids og beslektede emner. Basen har 135.000 referanser om forskning, kliniske sider og helsepolitikk. Basen er gratis.

Serline : Serials Oline er en nytting base til bruk ved søking på bestemte tidsskrifter. Her kan man finne ut hvilken base som har et bestemt tidsskrift. Man kan søke på tidsskrift tittel, forkortelse, utgiver, språk, fagområde.

Til slutt må nevnes **Catline** som er NLM's Catalogue Online. Her finnes NLM's egen klassifisering av 750.000 dokumenter (bøker, tidsskrifter, serier, manuskripter og audiovisuelle serier) fra 15. århundre. Dekker alle språk.

Kurset var instruktivt og Christine Wickman kan kontaktes direkte over tlf. 7286659, mer informasjon på MICs hjemmeside <http://www.mic.ki.se>

“For å få et grundig søk må man også søke i andre baser og se på referanselister på de artiklene man finner”

Internet from a medical perspective

av Wenche Sæterdal

På dette ½ dagskurset som var lagt i forkant av konferansen i Coimbra, fikk vi demonstrert det som må være enhver datakursgivers mareritt: i stedetfor å få hele verden inn på pcbordene våre, kom vi med nød og neppe til Coimbra universitetets hjemmeside! Den var slett ikke dårlig, men lite nyttig for en som ikke kan portugisisk. Men kursgiver **Maj-Lena Hedenborg** hadde vært ute en vinterdag før, hun, og hadde klokkelig utstyrt seg med kopier, transparanger og handouts av alle slag - naturen hadde på sin side utstyrt henne med masse godt humør.

De 20 deltagere fra mange land hadde svært ulike kunnskaper både om medisin og Internett viste det seg etter presentasjonsrunden: noen hadde hørt ordet, men visste ikke helt hva det betydde mens andre brukte Internettet hver dag. Kursgiveren gikk derfor grundig til verks med gjennomgang av følgende basisinformasjon:

- hva er og hvordan bruker vi Internett
- hva er e-post og newsgupper og hvordan blir vi medlem i en newsguppe
- ternet = forbinder deg med en annen datamaskin og holder forbindelsen mens du søker
- FTP= file transfer protocols som brukes for å hente ned filer fra andre datamaskiner NB! Husk på virusfaren ved programoverføring via FTP. Bruk alltid virusbeskyttelse.
- TCP/IP= protokoller for å få datamaskiner til å forstå hverandre (the client=you and the server=supplier of information) tilknytning bare mens selve overføringen av data foregår
- hypertext= ord som ved å klikkes på leder deg til andre ord, annen tekst, annen info
- url= uniform resource locator, en adresse til en Internettressurs
- url-opbygging= key://computer/file
- key= vanligvis en protokoll som http, ftp, ternet o.l.
- computer= havnet på en server, f.eks. www
- file= selve filnavnet, navnet på det du vil hente fram

Altså: hvordan://hvor/hva

Adressen til KIBICs hjemmeside ser f.eks. slik ut: <http://www.mic.ki.se> :

mic= avdelingen, ki=organisasjonen, se= landet

Og adressen til Coimbra lærte vi godt <http://www.dei.uc.pt80/dei.html>

Store og små bokstaver må gjengis korrekter, siffer må alltid tas med dersom de er oppgitt - og husk: det er aldri åpne rom (space) i en url! Når en adresse er åpnet (Open location), kan den legges inn i Bokmerker (Bookmarks) slik at den lett kan hentes fram igjen siden

Den praktiske delen av kurset: det å øve seg i å finne fram til medisinske ressurser på Internettet ble selvsagt sørgelig amputert fordi det var så vanskelig å komme ut i verden. Nyttigst ved hjemkomst til egen maskin var det å gå inn i KIBICs hjemmeside. Her finnes også lenker til videre informasjon. I det hele: det finnes utrolig mye medisin og helse relatert informasjon på Internettet. Mye av denne informasjonen er både god og nyttig, men man må være kritisk:

- det meste av informasjonen kommer fra USA, er selvsagt på englesk og gjelder stort sett amerikanske forhold
 - informasjonen er som regel uten kontroll, den er i liten grad kvalitetssikret
 - mye informasjon som helsevesenet gjerne vil ha fram, men ikke om uheldige sider, som ventelister og klagemuligheter
 - systemet er overbelastet og går tregt
- Men med sine 24 timers åpningstid og sitt vell av medisinske emner, er Internett i ferd med å bli en stadig viktigere, og svært populær, kilde til helseinformasjon.

Dette kurset var nok mest nyttig for dem som kunne lite om Internett fra før. Det ga imidlertid oss alle god basiskunnskap og brakte større klarhet i en del begreper. Et ønske for lignende kurs i framtida: oppgi hvem kurset er begrenset på og hvilke forkunnskaper som kreves - da blir det lettere for oss som skal delta å velge riktig!

“...det finnes utrolig mye medisin og helse relatert informasjon på Internettet

Mye av denne informasjonen er både god og nyttig, men man må være kritisk”

“Electronic Information Organization, Access and Evaluation”

av Marit Fonnum

Kurset ble holdt i en helt nybygget og nettopp innflyttet del av universitetet, godt utstyrt med PC'er; men tekniske problem unngikk vi heller ikke her.

Hensikten med kurset var å gi oss praktisk kunnskap om hvordan evaluere elektroniske ressurser. De som er interessert i en teoretisk diskusjon om evaluering av informasjon, kan lese Hope Tillman - Evaluating Quality on the Net (<http://www.tiac.net/users/hope/findqual.html>).

Når vi «surfer» på nettet, får vi ofte informasjon av svært varierende kvalitet. Vi savner orden, kvalitet i innhold og opplysninger om hvem som er ansvarlig. I tillegg kan vi være usikre på om informasjonen er korrekt - særlig med tanke på kunnskapsbasert medisin.

Hvordan kan vi innen helse og medisin øke sikkerheten mot feilinformasjon, ensidighet, ikke godkjendte behandlingsmetoder og rent kvakksalveri?

Eksempel på en WEB side fra Burzynski Research Institute - av tvilsom verdi og en omstridt, ikke godkjendt behandlingsmetode (<http://catalog.com/bri/bri.htm>).

Formålet med kurset var å gi en innføring i hvilke ressurser som fins om evaluering, lære oss å lage standarder for evaluering av elektronisk informasjon og vise noen strategier for å organisere informasjonen - ved diskusjon og gruppeaktivitet.

Det startet med en «brainstorming» rundt sentrale punkter i et evalueringsskjema og hvilke aspekt vi syns de enkelte punkter dekket. Deretter skulle punktene rangeres etter hvor viktige vi syns de var. Slik så skjemaet ut da vi var ferdige:

INNHold: Skal ha et innhold, sjekk om det bare er et avertissement, relevans, oppdatert, dybde, nøyaktighet og til å stole på, dekning.

OPPRINNELSE/KILDER: Copyright, kvalifikasjoner, ramme/miljø, er det tidsmessig, er forfatteren tendensiøs eller ensidig.

DESIGN/STRUKTUR: Lett å bruke, fins relevante trekk (f.eks. hvorfor bilde, det trengs ikke), layout/farge i bakgrunn, bruk av ikoner (store ikoner tar stor plass), identifisering, ser den bra ut på alle computere og browsers?

TEKNISK: Lett å bruke, multimedia, brukes et «plug-in-program» (ekstra program),

brukervennlig, fungerer linkene, nedlastningstid (firkanter tar lang tid), innebygd søkeverktøy.

INNHold ER DET VIKTIGSTE!!

Elektronisk informasjon kan evalueres på samme måte som en evaluerer trykt materiale, men der er en del forskjeller. Foredragsholderne snakket litt om dette og nevnte bl.a. at på nettet er det vanskelig å verifisere en forfatter.

Slike standarder bør settes/lages av bibliotekarer - eksempel Esther Grassian (<http://www.ucla.edu/campus/computing/bruonline/trainers/critical.html>) som er et eksempel på en god standard og en meget god guide. Det fins flere skjema for evaluering av informasjon laget av bibliotekarer, bl.a. har Lynne Fox laget et skjema.

På basis av standardene lages det Reviews eller Guider som evaluerer elektroniske ressurser.

Enkelte har tatt i bruk tallkoder og stjerner til gradering istedenfor tekst.

Eksempel på en slik er Magellan/McKinley, adresse: (<http://www.mckinley.com/>) som evaluerer tjenester for et generelt publikum. Det fins få gode reviews over populære baser, og det gis ingen advarsler - så vær forsiktig med reviews for et generelt publikum.

Cyberhound, adresse: (<http://www.thomson.com/cyberhound.html>) er et eksempel på review for eller av en bibliotekar. Her benyttes stjerner.

For evaluering innen helse fins Six Senses Review, adresse: (<http://www.sixsenses.com>). Denne dekker ikke medisin så godt.

CIC Health Web, adresse: (<http://www.ghsl.nwu.edu/healtweb/>) oppgir dato for review og gir en tallkode for innhold og oppgir i tillegg yrke til review-forfatter. Medical Matrix, adresse: (<http://www.slackinc.com/matrix/>) er ikke en ren review tjeneste, men har standard kategorier med lenker og anvender stjerner. Dette evalueringssystemet er ikke online men bruker et trykt skjema. Medical Matrix har et element som er meget viktig i et evalueringsskjema - HVEM er informasjonen

(forts. side 25)

“Hvordan kan vi innen helse og medisin øke sikkerheten mot feilinformasjon, ensidighet, ikke godkjendte behandlingsmetoder og rent kvakksalveri?”

viktig for, er den relevant for en lege? Noen baser er beregnet for nyutdannede leger, mens andre er beregnet for de meget erfarne.

Physician's Choice, adresse: (<http://www.mdchoice.com/>) - denne WEB siden lages av leger og de evaluerer andre medisinske ressurser.

På slutten av kurset orienterte kurslederne om hvordan vi kunne organisere våre Internett ressurser ved hjelp av bokmerker, foldere og klistre/lime/flytte rundt teknikk. «Bookmarks» i Netscape og i Lynx og i tillegg endel spesialprogram f.eks. Smart-Marks.

Et enkelt databaseprogram som Windows Cardfile er meget nyttig til å lagre mail- og nettadresser. En kan også bruke disse programmene til å beskrive våre ressurser.

De som måtte være interessert, kan få kopi av kursmaterialet ved å henvende seg til meg

Marit Fonnum
Universitetet i Oslo
Medisinsk fakultetsbibliotek
Postboks 1113 Blindern
0317 Oslo
email: marit.fonnum@ub.uio.no

Kurs i MeSH indeksering

av Sidsel Bræin Nilsen

I forkant av konferansen ble det holdt et heldagskurs i MeSH tirsdag 17. september. Tittelen var: «MeSH indexing: MeSH vocabulary in a more extensive way, both in theory and practice». Kursholdere var Marie Monik og Gun Brit Knutssøn fra MIC i Stockholm.

Formålet med kurset var å gjøre oss i stand til å finne MeSH emneord, å forstå trestrukturen, samt å lese og gjøre bruk av annoteringene. Kurset var lagt opp som en «Workshop» med oppgaveløsning og gjennomgåelse av svarene. Blant deltagerne var det noen som brukte MeSH kun til søking, mens andre indekserte og katalogiserte i tillegg. Greit da å få frisket opp forskjellen på «Main Headings», «entry terms» og «cross references». Hva som kan brukes i søking, og hva skal brukes når vi indeksere.

Hovedvekten ble lagt på den annoterte delen. Ved hjelp av eksempler vist på «overhead» ble annoteringene forklart. Trestrukturen og den alfa-numeriske koden gikk vi også gjennom. Vi ble anbefalt å lære oss hva bokstavene i de 15 kategoriene står for. Det vil gjøre det mye lettere å bruke MeSH.

Bruken av «subheadings» ble også gjennomgått. Vi fikk et eget oppgaveark som bare gikk ut på å finne riktig «subheading». Da fikk vi merke hvor vrient det kan være å velge den korrekte betegnelsen, og hvor viktig det er å lese forklaringene nøye.

På slutten av dagen skulle vi prøve å indeksere selv. Men først fikk vi noen tips om hvordan vi skulle gå fram:

- Les tittelen.
- Les forfatterens egen erklæring om hensikten og målet med undersøkelsen.
- Legg merke til overskriften på kapitler og avsnitt, tabeller m.m.
- Les konklusjonen.
- Se på referansene.
- Se på abstractet.
- Se på forfatterens egen nøkkelord.
- Finn ut hva som er hovedpoenget.

Det ble også understreket hva vi **ikke** skulle gjøre, f.eks.:

- Ikke trekke egne konklusjoner om innholdet.
- Ikke stille diagnose.

Å lese hele artikkelen burde man ikke gjøre. Det vil ta for mye tid.

Jeg synes kurset var nyttig. Foreleserne var kunnskapsrike og flinke til å formidle stoffet. Kombinasjonen av forelesninger og oppgaveløsning fungerte veldig bra, og vi samarbeidet to og to. Vi var 13 stykker som deltok, noe som gjorde det enklere å stille spørsmål og å diskutere svarene. Selv bruker jeg MeSH mye og har gått på kurs tidligere, men syntes allikevel jeg hadde utbytte av dette kurset.

Total quality management applications

av Patricia Flor

Total kvalitetsledelse (TMQ) er en måte å koordinere alle sider av en virksomhet for å oppnå bedre effektivitet og fleksibilitet i organisasjonen som helhet. Målet er en stadig forbedring av tilbud og service for å tilfredsstille brukerens behov. Tre innlegg på sesjonen "Total quality management applications" viste forskjellige måter å oppnå dette målet.

Christine Urquhart fra University of Wales, UK presenterte "the Value project". Prosjektet undersøkte informasjonssøkningsatferd hos ca 1000 leger. Legene ble bedt om å vurdere verdien av informasjonen de fikk i forhold til pasientbehandling. Resultatene, sammen med en oversikt over tjenester til over 30 medisinske bibliotek førte til utarbeidelse av en kvalitetssikrings-"verktøykasse". Målet med verktøykassen er å gi biblioteket en metode for å 1) vurdere effektiviteten av tjenester, 2) forbedre eksisterende tjenester og 3) å finne bevis for behovet for nye eller utvidede tjenester. Verdien for brukerne og betydningen for pasientbehandling vektlegges.

Irja Laamenen beskrev utarbeidelsen av kvalitetssystemet ved Finnish Institute of Occupational Health. Kvalitetskriterier for informasjonstjenesten ved instituttet ble utarbeidet i samarbeid med de ansatte. En kvalitetshåndbok, som oppdateres hvert år, er blitt laget. I følge Laamenen er målet med kvalitetsarbeid å tilfredsstille kunden. Det er nødvendig å ha en løpende dialog med brukerne for å kunne evaluere kvaliteten på tjenesten, og for å rette opp feil. Dette gjøres gjennom regelmessige brukerundersøkelser. Kvalitetsarbeidet har hatt en positiv innvirkning på de ansatte ved informasjonstjenesten. De har påvirket systemet selv, og har vært med på å planlegge forandringer. Rutiner er mer effektive og produktive, og brukerne er mer fornøyde.

I det siste innlegget i sesjonen presenterte amerikaneren Kay Cimpl Wagner en metode for systematisk forbedring av tjenester. Metoden heter FOCUS-PDCA, som står for Focus, Organize, Clarify, Understand, Select - Plan, Do, Check, Act. Først velger man ut en tjeneste, kartlegger den og finner ut hvordan den kan forbedres (FOCUS). Så planlegges, gjennomføres, evalueres og vedlikeholdes tjenesten (PDCA).

Wagner brukte verktøyet ved sin egen institusjon, Gunderson Lutheran Medical Center i Wisconsin for å planlegge og igangsette en

pasientinformasjonstjeneste. Hun viste at ved å gå systematisk til verks at det er mulig å oppnå gode resultater. Til tross for en beskjeden bemanning og trange lokaler lyktes hun i å sette i gang en ny tjeneste i løpet av et år. Tjenesten er så pass vellykket at den har gitt biblioteket verdifull PR og økt status i institusjonen. Resultatet blir at biblioteket får en sentral plass i det planlagte "Patient and Health Resource Center" som snart skal bygges på sykehuset.

Management of academic libraries

Felles for innleggene ved denne sesjonen er ønsket om å effektivisere tjenester og få mest mulig ut av begrensede ressurser. Prioritering er et nøkkelord.

Ved University of Glasgow Library i Skotland er bruken av arbeidskraften omprioritert for å gi en mer brukervennlig tjeneste. Felicity Grainger, en av to fagreferenter i medisin ved universitetsbiblioteket presenterte et program for oppsøkende virksomhet. Spesielt i medisin har akademikere et høyt informasjonsbehov, men lite tid til å besøke biblioteket. I Glasgow har mange av dem sin arbeidsplass ved sykehuset og andre steder utenfor universitetet. Fagreferentene fikk avlastning for noen av sine arbeidsoppgaver i biblioteket, og nå oppsøker brukerne på en en-til-en basis på deres arbeidsplass. Hovedmålgruppen er avdelingsoverleger og forskere. Brukerne får informasjon om bibliotekets tjenester, deres informasjonsbehov blir vurdert, og de tilbys opplæring i søking. Reaksjonen fra brukerne er positiv. Mange var uvitende om hva biblioteket kunne tilby av tjenester. Biblioteket oppfattes nå som en aktiv informasjonstjeneste, istedenfor et lager av bøker og tidsskrifter. Resultatet er blitt at brukerne besøker biblioteket mindre, men bruker det mer. Biblioteket har måttet legge om mange av sine tjenester og lage nye. Markedsføring og brukeropplæring er spesielt viktig.

Livia Vasas, the Semmelweis University of Medicine, Ungarn presenterte en undersøkelse om samlingsevaluering ved fire medisinske universitetsbibliotek. Målet var å kvalitetssikre samlingene i forhold til brukernes behov. En database over pensumlitteratur og en liste over sentrale

(forts. side 27)

"Det er nødvendig å ha en løpende dialog med brukerne for å kunne evaluere kvaliteten på tjenesten..."

tidsskrifter i medisin ble sammenlignet med beholdningene ved de 4 bibliotekene. Resultatet viste mangler i bestemte fagområder, og behovet for samlingsoppbygging og samarbeid bibliotekene i mellom.

Hva gjør man når prisene stiger kraftig, bevilgningene synker og behovene bare vokser? Jon van Niekerk ved Medical University of Southern Africa fortalte hvordan deres bibliotek håndterer prob-

lemet. En brukerundersøkelse viste hvilke tjenester som måtte prioriteres, og at mange brukere var villige til å betale for tjenester. Biblioteket vil konsentrere seg om de viktigste tjenestene, være kostnadseffektivt, være mer bevisst i samlingssammensetting, benytte seg av fjernlån istedenfor omfattende samlingsoppbygging, ta betalt for enkelte tjenester, og fremme ansvarsfull bruk av tjenester blant brukerne.

From TeaParty to Global Networking

av Marit Stavn

Allerede tittelen på innlegget som Elisabeth Akre presenterte på vegne av flere innen SMH-styret, viser at SMH har tatt skrittet ut i den store verden. På et utmer-

ket engelsk viste hun ved hjelp av grafer på overhead (og Pat Flor) hvordan foreningen vår hadde vokst frem til det den står for i dag.

Presentasjonen hadde som mål å vise hvordan den norske foreningen arbeider til sammenligning med foreninger i andre europeiske land. Hun trakk frem de viktigste arbeidsområdene, så som medlemsmøter deriblant utenbysmøter, kurs, reisestipend, medlemsblad osv., og hun la vekt på hvor viktig et medlemsblad er for samhörigheten i en slik forening.

Men bibliotekverdenen er i rivende utvikling, og det er høyst nødvendig å være med i internasjonalt samarbeid påpekte hun. SMH har derfor gått inn i et nordisk fellesskap med foreninger i Norden og satset på medlemskap i EAHIL. Foreningen sørger også for deltakelse på internasjonale kongresser og har selv vært vertskap for en tilsvarende kongress i Norge, Oslo-94. Viktig er det også å hjelpe land i Øst-Europa til å bygge opp sin faglige kompetanse. Litauen er blitt vårt hovedarbeidsområde både når det gjelder deres egne bibliotek og representasjon utad.

Fremtiden er utvidet kommunikasjon, både mellom medlemmer og på Internett. SMH er allerede på banen med egen hjemmeside! Dette kan være med på å videreutvikle våre profesjonelle ferdigheter.

Til slutt stilte Elisabeth Akre spørsmål om det fortsatt er behov for SMH og liknende foreninger? Til dette svarte hun et entydig ja! Det er viktig med sosialt nettverk i organisert form når man ønsker å fremme bibliotekpolitiske saker. Sosial profil skaper og øker samarbeidsviljen!

Presentasjonen av SMHs arbeid og visjoner ble meget godt mottatt i en fullsatt sal, og mange hadde spørsmål og takk til Elisabeth Akre ved avslutningen.

Consumer Health Information

av Marit Fonnum

Health information, health rights and the european citizen. Robert Gann, direktør for The Help for Health Trust, Winchester, UK, deltok i European Union Hospital, AGORA konferanse om helse rettigheter og den europeiske borger (1995). Spesielt ble det lagt vekt på bibliotekets rolle i å spre informasjon om helse og å støtte patienters rettigheter innen EU - et hovedpunkt for bibliotekarer innen helsevesenet i EU.

Europa preges idag av en stadig større, eldre befolkning, av kroniske livsstilsrelaterte sykdommer, emigrerende og mobile arbeidstagere og en økende forventning til bedre helse.

Kostnadene innen helsevesenet øker og det blir stadig flere forbrukere av helsevesenet samtidig som det legges restriksjoner på helsebudsjettene.

Gann omtalte etiske regler og rettslige rammeverk som gjelder i EU og de avtaler og traktater som sikrer patienters rett til informasjon. Samtidig viste han til Europarådets Konvensjon om bioetikk og Det Europeiske Direktiv om farmasøytisk informasjon.

Helseinformasjon til forbrukerne har utviklet seg sterkt i de senere år, særlig i UK og også i Nederland. Han viste til kontaktorganisasjoner i Belgia og Sveits og spesielt til en meget aktiv organisasjon - Int. Union for Health Promotion and Education (IUHPE), Regional Office for Europe, Netherlands Institute for Health Promotion and disease Prevention (NIGZ) i Nederland - og som arbeidet med en flerspråklig EU tesaurus.

Pharmaceutical Partners for Better Healthcare, Basel, er en paraplyorganisasjon som arbeider med å bedre patienters muligheter til å få korrekt informasjon, hindre ufornuftig ordinerer av medisiner, redusere farmasøytisk industris profitt og utgir brosjyrer om medisiner.

Bibliotek og informasjonstjenester kan bidra i dette arbeidet med å hente frem ny informasjon og støtte korrekte opplysninger til patienter.

Det kreves samarbeid om lovgivning, f.eks. for å sikre at patienter kan få innsyn i egen journal, at det skaffes kontaktpunkter for forbrukere i Europa og at det arbeides mer med språk/tesaurus slik at vi kan snakke sammen.

The sick person: from patient to health consumer-informed to informer.

Gaetano Cognetti, Biblioteca Istituto Elena per lo studio e la Cura dei tumori, Roma:

«Det er vanskelig å forbli keiser i nærvær av en lege...» sa keiser Hadrian.

Termen patient fra den Hippokratisk skole tilla den syke en passiv rolle, en det ble eksperimentert med. Nu rår et mer helhetlig syn på en syk person - som en som må gi sitt samtykke til og som det kreves aktiv deltagelse fra i medisinsk behandling. Fra et mer politisk og etisk korrekt synspunkt kan termen patient erstattes av helse forbruker.

I USA fins mange gratistjenester for helseinformasjon, f.eks. Cancer Information Services (CIS) hvor en kan få svar via telefon fra spesialister, billige nettverk for forbrukerne, multimedia materiale innen diagnose og databasen PDQ for terapi - og som det kan søkes gratis i via Internet eller nås via Fax.

Cognetti kom inn på hva som er karakteristisk for patient informasjon: den skal bl.a. beskrive nye behandlingsmetoder, vise bivirkninger, gi opplysninger om trening for å forebygge og den skal gis på flere kulturelle nivå. En må se på patienten som en person, en som har en menneskerett til å få informasjon. Patienter skal gis en følelse av KONTROLL (selvkontroll) og skal være en aktiv patient for å finne den beste terapi for egen eller slektningers helse.

Developing a critical appraisal skills programme for consumer-health information staff. R. Milne, UK Hun arbeider med program for å videreutdanne personale som skal gi helseopplysning til publikum. Det ble organisert seminarer for selvhjelpgrupper - hvor et program Critical Appraisal Skills Programme (CASP) ble tatt i bruk.

CASP var opprinnelig et program for leger og helsepersonell og ble tilpasset medlemmer av selvhjelpsgrupper. Målet var å øke informasjonsmedarbeidernes dyktighet og effektivitet i informasjonsinnhenting og å bedre deres kritiske vurdering hos de som skal skaffe til veie rett informasjon om helse, bl.a. ved bruk av systematiske reviews. De tilegnet seg større selvtillit og følte seg dyktigere i arbeidet. De måtte bearbeide barrierer for å kunne akseptere den utfordring det er å skaffe materiale om behandlingsmetoder og prognose der en dødelig sykdom er involvert.

Helseinformasjon - Hvordan bli profesjonell på det?

av Marit Stavn

Du skal begynne i ny jobb, du er kanskje til og med nyutdannet og skal ut og gjøre profesjonelt arbeid i et helsefaglig miljø. Din profesjon er bibliotek ; i helsefag stiller du ganske blank. Hvordan vil du orientere deg innen faget? Og hvordan vil du takle de utfordringer du står overfor?

Mange bibliotekarer har møtt dette problemet i en ny og ukjent hverdag og har måttet famle seg frem etter beste evne. De heldigste har kanskje hatt kollegaer med lang erfaring å ty til.

Ved Manchester Metropolitan university i England har ildsjeler prøvd å gjøre noe med fenomenet og har introdusert en modul ved universitetet med helseinformasjon som basis. Prosjektet , som er et tilbud både til heltids- og deltidsstudenter, er av relativt ny dato og har slått godt an.

Susan Hornby, en av initiativtakerne til nyvinningen, informerte engasjert om prosjektet. Både studenter, lærere og profesjonelle med erfaring fra arbeid med helseinformasjon var sentrale aktører under oppbyggingen og gjennomføringen av modulen. Det var tre viktige momenter det måtte tas hensyn til i startfasen: Tidsperspektivet, innholdet i og presentasjonen av kurset.

For alle gruppene var utfordringene store og mulighetene mange til å påvirke hele undervisningsopplegget. Ikke minst var det viktig at alle parter kunne være med å evaluere underveis.

Studentene ønsket innsikt i helseinformasjon på mange plan og kunnskap om viderefremføring av denne. Lærerne på sin side kunne tilrettelegge for en pedagogisk riktig presentasjon av stoffet. Kunnskapen måtte imidlertid være dagsaktuell for å være relevant i et helsefaglig miljø.

Derfor var det viktig å trekke inn profesjonelle med erfaring fra praktisk arbeid innen helseinformasjon.

Foruten å være med i planleggingen av kurset deltok «praktikerne» også aktivt i undervisningen. De kunne dessuten konsulteres underveis i opplegget. Studentene ble derfor viktige medspillere både i utforming og evaluering av undervisningen.

Modellen hviler på en kombinasjon av teori og praktisk erfaring. Lærere med akademisk bakgrunn gir verdifull innføring til et teoretisk fundament. «Praktikerne» blir korrektivet fra virkelighetens verden. Og studentene kan vurdere det hele fra sitt ståsted.

Det er interesse for å videreutvikle kurset til et kompetansegivende videreutdanningsstudium innen fagområdet.

Special Interest Group Sessions - Veterinary

av Anne Cathrine Munthe og Kirsti Strengehagen

Under EAHIL konferansen i Oslo sommeren 1994 ble European Veterinary Libraries Group stiftet, og et styre bestående av tre, og en redaksjonskomité av gruppens medlemsblad nedsatt. I de to årene som er gått, har kontakten mellom medlemmene vesentlig skjedd ved flittig bruk av E-mail og i de to numrene av EVLG Newsletter som hittil er utgitt.

På årets EAHIL konferanse var det avsatt to sesjoner for «veterinærene», og disse samlet ca 30 deltagere hvorav hele 10 fra de nordiske landene. Dessverre kom det ingen fra det tidligere Øst-Europa. Gjensynsgleden var stor blant gamle kjente, og nye deltagere ble tatt vel i mot.

Første kvinne ut var Doris Reinitzer (Østerrike) med foredraget «The veterinary medical library of Austria offers new library services». Hele veterinærhøgskolen flyttet i 1995 til nye lokaler utenfor sentrum. Hun fortalte om det nye biblioteket som har 15 ansatte og viste lysbilder. Ikke alt var blitt som planlagt, noe somdelvis skyldtes pengevanskeligheter. Biblioteket er stort, men meget spartansk innredet med reoler à la IKEAs Ivar. De tar sikte på å utvikle det til å bli et kunnskapssenter innen veterinærmedisin for alle ansatte, studenter og praktiserende veterinærer. Bibliotekets oppgave blir å gjøre brukerne kjent med ny teknologi og å spre informasjon. Fordi flere departement er ansvarlig for finansieringen virket det som om mye tid og krefter går med til å skaffe penger. Situasjonen er velkjent: planer og vilje er tilstede i rikt monn, men pengene mangler.

Neste bibliotek som ble presentert var Norges veterinærhøgskoles nye bibliotek. Ledsaget av lysbilder redegjorde Anne Cathrine Munthe for planlegging og flytting til de nye lokalene høsten 1995. Vår antagelse om at moderne nordiske biblioteksinteriører har spesielle kvaliteter ble bekreftet. Lysbildene som viste funksjonelle og trivelige lokaler ble kommentert. Å arbeide i nye fine lokaler er svært forpliktende, men er samtidig svært inspirerende. Samtidig med flyttingen ble systemet for oppstilling av monografier endret. Tidligere stod de oppstilt i samsvar med klassifikasjonssystemet, men er nå delt inn i 12 større emnegrupper med undergrupper. For ytterligere å lette gjenfinning/påplassetting er hver hovedgruppe merket med en fargekode (jfr. det gamle biblioteket i Coimbra).

Dagens siste innlegg var ved den eneste amerikanske deltageren, Mitsuko Williams. Hun fortalte om og demonstrerte databasen Plants toxic to animals som hun har utviklet. Den inneholder informasjon om og bilder av 60-70 planter på ulike stadier og som finnes i universitetets poisonous plant garden. Basen er primært ment for studentene, men da den er tilgjengelig på Internet, blir den også brukt av andre. Den har sin klare begrensning i det den kun inneholder planter fra Midtvesten, men er et godt eksempel på hva entusiasme og egeninnsats kan føre til, og er en uvanlig måte å markedsføre biblioteket på.

Desverre var Marta Prosbová fra Slovakia forhindret fra å komme, så hennes innlegg ble ikke fremført.

Mirella Mazzucchi fra Bologna hadde undersøkt hvor stor andel av fakultetets 1510 publikasjoner fra 1989-1995 som er indeksert i de databasene CAB abstracts, Food Science and Technology Abstracts og Medline. Resultatet var nedslående lesing som skapte «sjokkbølger» innen fakultetet. Kun 19% av publikasjonene var indeksert, og mye tyder derfor på at forskerne publiserer i de «gale» tidsskriftene. Det er fint at et bibliotek tar initiativ til og gjennomfører en slik undersøkelse, og det skal bli spennende å se hvilke konsekvenser den får.

Raisa Iivonen fra Finland redegjorde for bibliotekets markedsføring ved deltagelse på de årlige nasjonale veterinærmøtene med egen stand og demonstrasjoner av litteratursøking og informasjon om bibliotekets tjenester forøvrig. Det førte til at også fakultetets egne ansatte fikk øynene opp for biblioteket. Denne synliggjøringen av biblioteket ansees som enda viktigere nå når flere finske veterinærer blir utdannet i utlandet.

Friedhelm Rump fra Hannover tierärztliche Hochschule ville diskutere mulighetene for et mer formalisert lånesamarbeid mellom de europeiske veterinærbibliotekene. Forutsetningen er utarbeidelsen av en periodika samkatalog, et ensartet faktureringsystem og klare låneveier.

Som siste innlegg presenterte Anna Eslau Larsen planene for 2nd International Conference of Animal Health Information Specialists som skal arrangeres 1-4 juli

(forts. side 31)

1997. Den første konferansen ble holdt i Reading (England) i 1992 og var organisert av amerikanske og engelske bibliotekarer. Konferansen i 1997 som skal holdes på Danmarks Veterinær- og Landbohøjskole på Frederiksberg, er i nordisk regi med Anna som entusiastisk og dyktig hovedorganisator. Temaet er «Animal Health Information: structuring and sharing - global and local». Hittil er det kommet inn ca 80 forhåndspåmeldinger fra hele verden så det virker som både temaet, interessen for å opprettholde kontakten og kanskje også en Københavnertur virker forlokkende på mange.

Sesjonen ble avsluttet med en diskusjon om EVLGs form og arbeidsoppgaver. Foreløpig virker det noe løst og dette håper en på å endre. Styret ble utvidet med et medlem slik at det nå består av Paul van Olm (Nederland), Friedhelm Rump (Tyskland), Marja Prosbová (Slovakia) og Anne Cathrine Munthe fra Norge.

Information skills for problem-based learning var en høyst aktuell tittel på en av fredag ettermiddags parallellsesjoner. "The development of information retrieval skills for problem-based learning by preclinical medical and dental students at Manchester University 1994-1996" ble presentert av Valerie Ferguson. Hun summerte opp hvordan PBL hadde spredd seg fra USA til Europa som et opplegg for livslang læring. Ved University of Manchester har de nå 2 års erfaring med dette Bibliotekets brukeropplæring følger studentene over flere år. Underveis er det blitt evaluert av brukerne, og derfor også blitt endret både ut fra bibliotekpersonalets egne erfaringer og fra vurderinger gjort av brukerne. Opplegget omfatter alt fra det mest elementære som å lære forskjell på bok og tidsskrift til Medlinedemonstrasjoner, alt sammen tilpasset studieplanen. Men som en avslutning påpekte foredragsholder at "It is easier to move military graveyard than changing a medical curriculum". H Lombard fra Sør-Afrika var for tiden i Europa for studere bruken av PBL. Det medisinske fakultet ved universitetet i Oranjestad vurderer å ta i bruk PBL, og for sykepleiestudiet er det vedtatt å begynne i 1997. Hun tok for seg hva studentene trenger lære når det gjelder å innhente aktuell litteratur: (analysere tema, Medlinesøk, forstå litteraturreferanser, lokalisere bøker, bruke internet), og også hvilke konsekvenser PBL får for biblioteket: (mer arbeidskrevende, behov for mere plass, flere datamaskiner, etc. Dessuten påpekte hun betydningen av

at en bibliotekansatt "info officer" må være likeverdig medlem av lærerstaben.

Parallellsesjonen lørdag 21.9 med hovedtema "Libraries in a changing market" hadde fire innlegg. Ian Snowley fra det engelske helsedepartement hadde som tittel på sitt bidrag: Meeting the challenge of the year 2000. Information support for decision makers in the UK Department of Health. Han beskrev hvordan biblioteket hadde lagt om sin profil fra å være et bestandsbibliotek til å gjøre bibliotek tjenester tilgjengelig på departementets nett, og også ved samarbeid med andre etater kunne samle inn referanser og bygge opp databaser og Current awareness service

Lotta Haglund og Ulla Hanson fra Spri's bibliotek hadde følgende artige tittel på sitt foredrag: Making yourself indispensable. Å gjøre biblioteket uunnværlig er akkurat hva de har oppnådd ved Spri. Spri har utviklet seg fra å være et etatsbibliotek til å bli "a complete library". Man fikk inntrykk av at bibliotekets motto måtte være "Vi skal klare å løse enhver oppgave". Alle skal kunne låne fra Spri. De er WHO senter og Cochranesenter, de tilbyr 24 timers levering etc... Spesielt ble det understreket at de registrerte og gjorde tilgjengelig "grått materiale". Det er lett å forstå at Spris bibliotek flere ganger er blitt nominert til Årets bibliotek i Sverige, for inntrykket er et bibliotek preget av samarbeidsvillighet, utdrettet virksomhet og kreativitet.. og også brukbar finansiering. MV Forest fra Oxford Radcliffe Hospital redegjorde for en gjennomført kostnadsundersøkelse ved sitt bibliotek. Det er viktig at bibliotek i trangere økonomiske tider benytter finansverdens metoder for å måle sin kostnadseffektivitet. Målet er best service for pengene! Ved hennes bibliotek hadde de brukt et år på å måle arbeidsoppgaver og å identifisere kostnadene. Kostnadene ble delt i 3 kategorier: direkte kostnader, arbeidstid, overhead (som sjelden synes). Det var imponerende å høre at personalet i et helt år hadde ført nøyaktige timelister for hva de gjorde detaljert i minutter! Foredragsholderen ga da også sine medarbeidere uforbeholden ros. Resultatet er at man har fått en oversikt over hvor midlene går, og hvordan man best kan benytte dem. Dette er opplagt et nyttig verktøy for videre budsjettering.

Det siste innlegget var ved A. Martin og S. Guillo fra Service d'Information Medico-Pharmaceutique, PCH. Det hadde tittel Documentaliste dans un service d'information à spécialisation médicale et pharmaceutique: diversité des fonctions en relation avec les différents types de publics.

Nytt fra OVID Technologies

av Wenche Sæterdal

Ovid Technologies demonstrerte sitt nye tilbud til brukere i Europa: for en fast årlig avgift kan bibliotek og andre interesserte via Internett nå få adgang til en mengde viktige databaser innen teknikk og medisin, samt flere fulltekstsamlinger av medisinske kjerntidsskrift i Medline (core collections). Foreløpig er følgende 3 databaser tilgjengelig via Ovids server: siste 5 årganger av MEDLINE, Current Contents og Ovid Core Biomedical Collection. Senere i år vil flere baser komme til, bl.a. AIDSLINE, EMBASE, INSPEC, PsycINFO. En demonstrasjonsbase som inneholder MEDLINE 1992 - dd, Current Contents/All Editions (uke 1-26 i år) og Core Biomedical Collection finnes på Internett-adressen:

<http://ovid.sara.nl>

ID: ovid passord: 2hard

I MEDLINE ligger nå Ovids fulltekstsamling I og II med 30 medisinske kjerntidsskrift, bl.a. JAMA, BMJ, Lancet og Science. Samling III, som blir søkbar senere i år, inneholder bl.a. Diabetes, Hypertension, Nature og Stroke. Samling IV er under planlegging og vil bl.a. inneholde tidsskrift innen reumatisme, barnesykdommer, trauma og yrkesmedisin.

Det å kunne lese artikkelen i fulltekst, er som regel målet for en informasjonssøking. I Ovids nye versjon av MEDLINE kan man velge om man vil søke bare blant fullteksttidsskriftene eller gjøre et vanlig søk først. Det er enkelt å bytte mellom de ulike søkemulighetene. Alle komponenter som

ord, avsnitt, overskrifter, referanser m.m. er søkbare. Man kan «klikke» seg fram og tilbake i artikkelen, akkurat som man «blar» i en papirutgave. Fotografier, illustrasjoner og grafikk kan man enten se på i forminsket utgave («thumbnail» pictures), eller hente ned i full størrelse, men det siste kan ta tid på Internett! Foruten utallige lenker innen ett og samme dokument, finnes følgende andre lenkemuligheter:

- fra en bibliografisk referanse til fulltekstversjon
- fra ett fulltekstdokument til et annet
- fra en referanse i referanselisten til teksten i artikkelen
- fra en referanse i referanselisten til andre referanser av samme forfatter
- mellom fulltekstdokument i samling I og II
- enkelt å ta hele referanser eller bare deler av dem inn i e-postsystemet

Ovids fulltekstdatabaser representerer i sannhet et gjennombrudd for medisinsk litteratursøking kombinert med muligheten til å lese de ønskede artikler i fulltekst her og nå! Foreløpig er det jo bare de største og mest etterspurte tidsskrift som ligger i fulltekst, men Ovid planlegger stadig «påfyll» i basene sine, så «fulltekstbase-framtida» er nok ikke langt unna!

Spørsmålet blir da: hva kommer dette til å koste bibliotekene?? Det var det ingen om spurte om - der og da!

Velkommen til

SMHs Vintermøte

28. november 1996

(invitasjonen kommer i posten!)

Fra en sosietetsreporters antegnelser; rapport fra det ikke-faglige i Coimbra

av Mimi Damman

Ganske arrogant igrunnen å åpne kongressen på portugisisk! Uten tolking eller oversettelse; hvem henvender man seg til igrunnen, spurte vi oss selv. Men, heldigvis, våre bange anelser forble anelser, for etter at åpningen var over, steg både faglige og ikke-faglige saker og ting bare oppover.

Etter åpningen ble vi vist de herligste skatter, nemlig det gamle universitetet, fra det 16. århundre, Europas eldste. Seremonihallen må virkelig være egnet til å skape en høytidelig ramme rundt vår tids doktorander også. Spesielt for Portugal er utsmykningen med fliser; dette gjenspeiles også i kirken med et gedigent barokt orgel. Midt i all denne prakt scoret vel biblioteket høyest blant oss bibliotekarer. Og selv om vi hadde følelsen av å tre inn i et praktfullt museum var det altså et levende universitetsbibliotek! Men som han sa, guiden: "studentene trår jo ikke akkurat ned dørene her; tatt i betraktning av at all litteratur er fra før 1750 og på latin!" Så bøker og utsmykning sto til hverandre her.

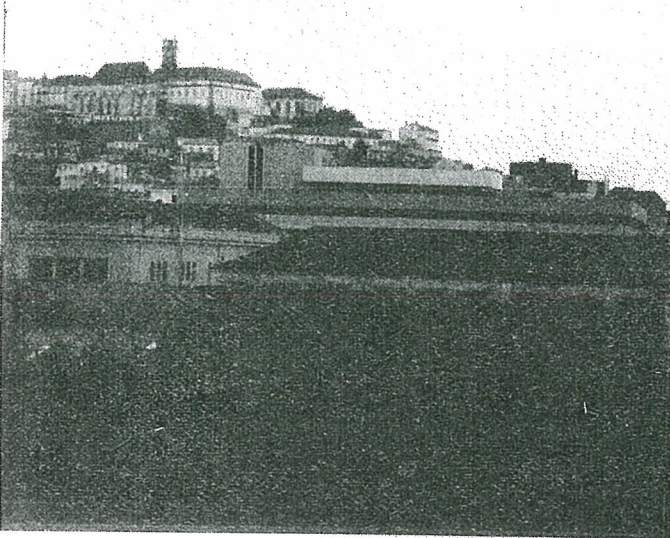
Ja, så gikk det jo slag i slag da, med velkomsthfest den ene dagen, festmiddag den andre og avslutningsoverraskelse den tredje - ikke lett å komme tilbake til hverdagen etter alt dette!

Arrangementskomiteen hadde leiet et kjempetelt som var oppslått på sykehusområdet hvor kongressen ble holdt; der fikk vi lunch hver dag og der ble også folkloreaftenen holdt. Ved hjelp av små luker i teltet (det regnet) grillet de kjøtt og fisk og ellers foregikk spisingen stående. Slett ikke lett å rense sardiner, balansere tallerken og glass og atpåtill få maten i seg, men fordelene er kanskje at man kan sirkulere? Etter at maven hadde roet seg, startet underholdningen. En folkedansgruppe fra Universitetet hadde rigget seg til omtrent som på marked: med salgsboder med håndarbeider og dansende som skulle representere alle grupper i en landsby: bønder med rive og greip, kvinner med vaskebalje og med melkespann, de velstående proprietærene og de barbeinte, fattige arbeiderne. Eldstemann i gruppen var over 80 år! Og de hadde en fantastisk sang- og danseglede som etterhvert smittet over på oss andre slik at vi fikk delta i dansen. På den måten fikk vi også kontakt med dem, og det ble en fin stemning der. Et orkester med røde neser vekslet på med spilling og vi

danset rundt og rundt i lokalet. Det å delta selv gir meget mer enn bare å være observatør. Folk ble glade, og "alle var enige om at det hadde vært en kjempeskveld"...

Fra telt til slott: på 1400-tallet var Coimbra hovedstaden i Portugal, derfor lå også det kongelige slott her. Dit ble vi bragt i busser og mottatt av herolder på slottet; joda, det suste i historien! Under søylehvelvingene var store bord med mat satt frem, og noe ble også servert av tililende lakeier, men noe å sitte på? Neida.. Ute var det mange bord og stoler som kunne vært kjekke å bruke hvis det ikke hadde regnet slik. Litt ergelig var det jo at de 6 dagene det gjennomsnittlig regner i Portugal i september, alle falt på den tiden vi var der. Men det er lettere å bli sittende å lytte på foredrag da, selvsagt. (Apropos foredrag: Det er ikke like lett å forstå spaniere eller finner selv om de snakker engelsk. Følgende episode illustrerer dette: En delegat til sidemannen: "jeg trodde dette foredraget skulle være på engelsk" - Svar: "Det er på engelsk".) Kvelden ble avsluttet med portvin og Fado-sang. Fado er en "hjerne-smerte" sang spesiell for Portugal, og denne typen som ble sunget her var typisk for Coimbra. Vanligvis synger både kvinner og menn Fado; her er det bare tillatt for menn. Den krever en spesiell sangteknikk, og ble tidligere brukt som serenadesang til ens hjertes utkårede. Med moderne byggestil og boligblokker, er det ikke lett å synge serenader utenfor sin elskedes vindu. Alle naboer ville jo bare bli rasende over å få forstyrret nattesøvnen! Så nå er den mer i bruk som ren underholdning.

Vårt inntrykk av det portugisiske folk etter denne kongressen er at de er en sangglad nasjon. For avslutningen som tegnet til å bli like portugisisk som åpningen var det, bød på en overraskelse: glade studentersangere, som kom spillende og syngende nedover auditoriet og som fortsatte sin sangglede både der og i hallen og på trappen etterpå. Her var det ikke snakk om bare å gi det de (antakeligvis) hadde fått betalt for; neida, de utviste en glede som smittet over på oss alle, slik at jeg virkelig forlot Coimbra "With a song in my heart".

Møtekalender 1996

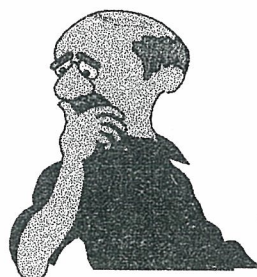
November

- 14.-15. Konferanse om informasjonsteknologi
Arr.: Statens bibliotektilsyn m.fl. Oslo
19. Biblioteket som patientinformationscentral
Arr.: Sjukhusbiblioteket tlf. 054-105013 Karlstad
- 19.-20. Nordisk konferens om informationskompetens och användarutbildning
Arr.: NVBF og Linköpings UB Linköping
22. Seminar om offentlig informasjon på Internett
Arr.: HiO og Norsk Bibliotekforening Oslo
28. SMH's vintermøte Oslo

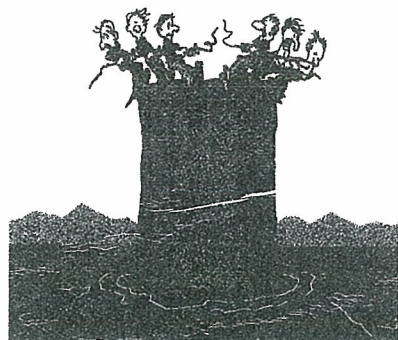
Desember

- 3.-5. Online Information'96 London

Hvem vil være
vertskap for et
SMH - møte
i 1997 ???

En eller flere dager...

***Vi er åpne for
forslag fra hele
landet !***

Hilsen, Styret

New European WWW Service Launched !

*** New Internet service from Ovid Technologies ***

Netscape - [Ovid: Search Form]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

What's New! What's Cool! Handbook Net Search Net Directory Software

Medline 1966 to October 1996: week 4

Author Title Journal Search Fields Combine Limit Basic Change Database Logoff

#	Search History	Results	Display
1	exp myocardial infarction/	67109	Display
2	exp genetics/	853681	Display
3	1 and 2	466	Display

Run Saved Search Save Search History

Enter Keyword or phrase: Map Term to Subject Heading

Limit to:

Human English Reviews Abstracts Full Text

All years From: 1996 To: 1996

[Ask a Librarian](#)

Results of your search: 1 and 2
Citations available: 466
Citations displayed: 1-10

Citations in "Titles Display" format

Document: Done

Ovid Web Gateway - main search screen for MEDLINE

Ovid Technologies has launched a new service in Europe offering the option of accessing information via a remote server on the Internet for a fixed annual fee. Access to databases on this new service is via the **Ovid Web Gateway**. This new solution provides remote access to a range of scientific, technical and medical databases including Ovid Full Text Collections, which would usually require a significant investment in hardware, disk space, maintenance and support.

This new service offers significant advantages - no additional hardware investment is required, annual costs are fixed to aid budgeting, and the service can be started quickly, and expanded as demand increases. In addition, equivalent functionality to local Ovid systems is also available - messages can be created for locally held journals, news pages can be created and database access can be controlled.

Try out this exciting new way of searching databases !

- Point your Web browser at : <http://ovid.sara.nl>
- Enter the ID: **ovid**
- Enter the Password: **2hard**

For more information, and future passwords, please contact Ovid Technologies, or visit our home page at: <http://www.ovid.com>

Ovid Technologies, Valeriusstraat 100, 1075 GC Amsterdam, The Netherlands
Tel: +31 20 672 0242 Fax: +31 20 673 8041 email: euro@ovid.com

Returadresse:

Elisabeth Husem
Psykiatrisk Institutt
Biblioteket
Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo

Innhold:

side:

SMH-Nytt eller felles nordisk tidsskrift?	1
Nytt fra Styret	2
Baltikumsamarbeid	3-9
Spri's pasientinformasjonsdatabase	10-11
PBL - erfaringer så langt	12-13
Jobbutveksling	14
EAHIL	15
NLM - International Programs	16
Rapport fra den 5. europeiske konferansen i Coimbra	18-35
Møtekalender	36

SMH-Nytt 2/1996

*Husk deadline
for neste
nummer:
1. desember
1996
og
velkommen i
redaksjonen!*

